

Mirovna konferenca v Parizu se je začela

V Parizu so pričeli sklepati o nas, mi pa ponavljamo, da ne bomo priznali sklepov, s katerimi ne bi zadostili našim pravicam

29. julija zjutraj so bile zaključene zadnje priprave za mirovno konferenco. Konferenco 21 narodov je ob 15. uri otvoril Georges Bidault z naslednjim govorom:

V imenu francoskega ljudstva pozdravljam zavezniške delegacije in se veselimo, da so se odzvale povabilu zunanjih ministrov. Nato je Bidault dejal, da je v manj kot tridesetih letih Francija že drugič mednarodni sedež, kjer si zmagovalci narodi po strašni vojni ustvarjajo mir.

Vsi demokratični narodi se bodo udeležili diskusij. Od danes naprej vlada mednarodno soglasje in francoska vlada želi še prav posebno, da se to soglasje izpopolni s sprejemom še ostalih narodov, ki so še odsotni.

Svet štirih zunanjih ministrov se je vedno obračal na organizacijo Združenih narodov, kadar je šlo za načela, ki bodo vodila bodoči mir. Sprejeti niso bili nikakoli definitivni sklepi, to se bo zgodilo šele, ko bodo osnaki mirovnih pogodb iznešeni pred večjim številom delegatov.

Zato so se sestali Združeni narodi. Na konferenci se bo vodila čim globlja diskusija.

Francoska vlada je bila vedno za svobodno diskusijo in za to, da se slišijo naziranja vseh delegacij. Bidault je izrazil prepričanje, da se bo našla ugodna rešitev, ki bo omogočila vzpostavitev miru v svetu. Vsa upanja so obrnjena na mirovno konferenco, od katere zahtevajo, da položi temelje novemu mednarodnemu sporazumu, ki bo vojno za vedno onemogočil. Končno je govornik izjavil, da je konferenca s tem odprta.

Borili smo se za svobodo

tako je govorilo briško ljudstvo na drugem zborovanju
proti pariškim sklepom

Dne 30. julija so se Brici ponovno zbrali, da izpričajo svojo neomajno voljo po priključitvi k Jugoslaviji in protestirajo proti krivičnim pariškim sklepom, ki jih razdvajajo in jim zapirajo pot v Gorico. To pot so se zbrali v Vipolzah. Prišli so od vsepovsod iz Steverjana, Kojškega, Gornjega in Spodnjega Cero-vega, Medane, Kozane, Biljane, Vipolže. Ko so se zbrali, so zadonele pesmi združenih briških pevcev. Nato je prišla pred govorništvo oder delegacija, ki je ponesla tovarišu Kardelju zahtevo vsega briškega ljudstva: »Povejte v Parizu, da smo se borili za Jugoslavijo in svobodo ne pa za Italijo in ponovno suženjstvo!«

Delegacija sta spremljala dva bivša borca, ki sta nosila veliki zastavi.

3500 glavni množici je spregovoril župnik Ferjančič. Uvodoma je povedal ljudstvu, kakšen vtis je na delegacijo napravil sprejem pri tov. Kardelju in kaj so videli v Jugoslaviji. »Bil sem radoveden — je dejal — kako me bodo sprejeli on-

stran kot duhovnika ker sem slišal toliko govoriti o mrznji proti duhovščini. Povedati vam pa moram, da sem povsod naletel na spoštovanje in sem slišal vzklrike: »Živela primorska duhovščina!«

Nato je prebral resolucijo naslovljeno na zunanjega ministra Bidaulta. V resoluciji briško ljudstvo odločno protestira proti krivični črti, ki bi odrezala naše čisto slovenske vasi in jih priključila k Italiji, ki nas je zatirala 25 let. Ljudstvo zahteva, naj se upoštevajo njegove želje, ki jih vsak dan in ob vseh prilikah izraža zlasti za manifestacijami za priključitev k Jugoslaviji. Resolucija se zaključuje: »S tega mesta vsi soglasno izpričujemo, da ne bomo nikdar pristali na črto, ki nam jo določate. Pripravljeni smo na ponovno borbo, na nove žrtve, raje kot da bi bili pahneni v novo suženjstvo italijanskih imperialistov.«

Ljudstvo je burno pritrdjevalo govornikovim besedam in soglasno odobrilo resolucijo.

Velike manifestacije za Jugoslavijo v Gorici

Na dan pričetka mirovne konference v Parizu se je v Gorici v dopoldanskih urah začela ogromna manifestacija za Jugoslavijo in obenem protestna demonstracija proti pariškim sklepom, ki dajejo Gorico in velik del slovenskega ozemlja Italiji. Pred deseto uro so se pričeli zgrinjati na Travniki dolgi spremovni manifestanti, ki so prihajali z vseh strani mesta, bližnje slovenske okolice in Furlanije. Tisoči in tisoči manifestantov so nosili jugoslovanske in italijanske zastave z rdečo zvezdo. Po trgu je prikorakalo več tisoč bivših slovenskih partizanov in italijanskih gariabaldincev. Z gozdom na čelu so se pridružili ostalim manifestantom na trgu. Množica je z vzkliki in ovacijami pozdravila svoje junake sinove narodno osvobodilne borbe. Manifestanti so docela napolnili glavni goriški trg, tako da se sprevodi, ki so prispeli pozneje, niso mogli ustaviti v bližnjih ulicah. Gorica do danes še ni videla tako velike manifestacije. Množico so nagovorili slovenski in italijanski govorniki. Do 12. ure je množica manife-

stirala na Travniku pred sedežem ZVU. Ob 12. uri se je začel razvijati po mestu ogromen spreved.

Ko so manifestanti v sprevedu odkorakali z glavnega trga po mestu, je pripeljal na glavni trg več kamionov in jeepov civilne policije, ki je po vsem mestu spremljala spreved. Pred sedežem goriškega CLN-a na trgu so manifestanti demonstrirali proti fašističnim tolpom CLN-a. Civilni policisti so z nekega jee-pa zagnali proti manifestantom lističe z napisom — Italija.

Velike ljudske manifestacije se je udeležilo tudi vse delavstvo goriških podjetij, ki je za čas manifestacij zapustilo delo. Stavka, ki so jo napovedali CLN-ovci, je popolnoma propadla. Trgovine so bile odprte. Zapri so jih le nekateri fašistični elementi šele tedaj, ko se je ljudstvo v sprevedu začelo zgrinjati po mestu. Okrog 13.30 so se množice manifestantov ponovno zgnile na glavni goriški trg, kjer so med petjem in navdušenimi vzkliki Jugoslaviji razšle.

FURLANSKO LJUDSTVO NE BO PRENEHALO Z BORBO ZA PRIKLJUČITEV K JUGOSLAVIJI

Dne 28. t. m., na dan pred pričetkom mirovne konference v Parizu, so bila v številnih krajih goriškega okrožja, predvsem pa v krajih, ki jih Bidaultova črta ponovno izroča Italiji, velika protestna zborovanja, na katerih je slovensko in furlansko ljudstvo zahtevalo, naj se na mirovni konferenci upošteva njegova volja in naj se priznajo brez pridržka in okrnjenj njegove nacionalne pravice. V Fari, Ločniku, Krmini in drugih furlanskih vaseh se je zbralo na desetisoče Furlanov.

Na teh zborovanjih je furlansko ljudstvo izražalo svoje trdno zaupanje, da bo jugoslovanska delegacija pod vod-

stvom tov. Edvarda Kardelja branila njegove upravičene zahteve in želje po priključitvi k Jugoslaviji. V tej zahtevi je bilo odposlanih mnogo resolucij Kardelju, Molotovu in vsem državam, ki se udeležujejo mirovne konference. Furlanski delavci in kmetje vidijo v bratstvu s slovenskim ljudstvom in v združitvi z Jugoslavijo edino možno rešitev iz obupnega gospodarskega stanja in zlasti neznosnega suženjstva fevdalnega kolonata, ki jih še vedno tlačijo. Furlansko ljudstvo pravi, da brez Jugoslavije zani ni življenja. Zato je trdno odločeno nadaljevati svojo borbo za priključitev k FLRJ.

ITALIJANI HOČEJO ODVAŽATI STROJE IZ TOVARN V SOŠKI DOLINI

Italijansko vodstvo cementarne v An-hovem v Soški dolini je pričelo demon-tirati v tovarni razne stroje in jih od-važati v notranjost Italije. Dne 25. t. m. sta prišla v tovarno dva velika kamiona, na katera so neznanči začeli nakladati razne dele strojev in druge predmete, ki so nujno potrebni za obratovanje to-varne. Delavci, sami Slovenci so to za-pazili in šli takoj protestirati na ravna-

telstvo, ki pa ni dalo o zaževih nobenega točnega odgovora.

Sindikalni odbor Enotnih sindikatov tovarne je sklenil, da bo delavstvo od-selej preprečilo vsak poizkus nadaljnega odvažanja strojev iz tovarne. Vsak se zaveda, da je to izvažanje v zvezi s pri-padnostjo Soške doline k Jugoslaviji in da hočejo italijanski voditelji tovarne se-daj, ko spada Soška dolina še pod upravo ZVU, odvleči čim več v Italijo.

ZVU NOČE IZPLAČATI DENARJA DRUŽINAM DELAVCEV, KI SO ODŠLI NA DELO V JUGOSLAVIJO

Zaradi velike brezposelnosti delavstva v Juljski krajini je odšlo mnogo delav-cev na delo v Jugoslavijo, odkoder po-šiljajo svojim družinam vzdrževalnino. Že skoro mesec dni in pol pa družine teh delavcev niso prejele nakazanih vsot, ker finančni oddelek ZVU-ja noče izdati »Centropromu«, ki ni denarno, temveč le trgovsko podjetje, dovoljenja, da bi se poslužili tržškega denarnega zavoda. Kljub neštetim intervencijam zavlačuje ZVU izdajo potrebnega dovoljenja in se poslužuje vseh mogočih izgovorov, da

so izgubili prošnjo, da so izgubili se-znam, potem zopet nočejo sprejeti od-govornih funkcionarjev na razgovore itd. Tako se stvar zavlačuje, družine delav-cev pa stradajo. Namen ZVU je popol-noma jasen. S takim postopanjem hoče izpodrinuti Enotne sindikate in izvajati gospodarski pritisk na delavstvo in nji-hove družine z gladovanjem, kar se je pokazalo tudi že v splošni stavki in po-zneje, ko je policija po direktivah ZVU plenila živež, ki so ga kmetje darovali stavkujočim delavcem.

PROBLEMI PARIŠKE KONFERENCE

Sveta ministrov za zunanje zadeve za nadaljnje utrjevanje medsebojnega razumevanja in prijateljstva med narodi.

Na ta način je uspešno končana prva etapa v pripravljanju mirovnih pogodb s premaganimi sateliti fašistične Nemčije. Sedaj, ko se pričenja konferenca 21 držav, stopa to delo v svojo drugo fazo. Vse članice Združenih narodov, ki so aktivno sodelovale v vojni proti sovražnim državam, bodo imele možnost, pazljivo in vsestransko proučiti načrte mirovnih pogodb in predložiti Svetu zunanjih ministrov svoja priporočila.

Cep rav je v temeljnih točkah mirov-nih pogodb dosežen sporazum, vendar še mnogo vprašanj ni rešenih in zato ima mirovna konferenca večji pomen. Dolžnost udeležencev mirovne konference je sedaj, da sodelujejo pri proučevanju stališč glede neresenih vprašanj.

Med takšna neresena vprašanja spada dajo n. pr. važni gospodarski problemi, kot je vprašanje nadomestila državljani-rom Združenih narodov za škodo, prizadejano njihovemu premoženju, vprašanje metod pri reševanju sporov v zvezi s povračilom škode in drugo. Na ta način so udeleženci mirovne konference dolžni ne samo, da se izrazijo po točkah mirovnih pogodb, glede katerih so člani Sveta zuna-njih ministrov že dosegli sporazum, temveč da tudi izrazijo predloge za še neresena vprašanja.

Ves uspeh te konference je odvisen od tega, da se pravilno prično reševati naloge, ki stoje pred njenimi udeleženci. Treba je poudariti, da veliko delo, ki ga je opravil Svet zunanjih ministrov, olajšuje delavnost udeležencev konference. Oni razpolagajo že z gotovimi načrti mi-rovnih pogodb, o osnovnih vprašanjih, o katerih je bil že dosežen sporazum. To pomeni, da razpolagajo udeleženci konfe-rence 21 držav z vsemi možnostmi, da uspešno izvedejo drugo fazo pripravljana-jia mirovnih pogodb in odstranjujejo težave, ki se bodo nedvomno še pojavile na njihovi poti.

Ko bodo opravile to delo, bodo drža-ve, ki so podpisale premirje (vključno s Francijo, ki je v pogledu mirovne po-godbe izenačena z Italijo) z Italijo, Ro-munijo, Bolgarijo, Madžarsko in Finsko, pretresale priporočila, ki so bila poslana mirovni konferenci, in sestavile končna besedila mirovnih pogodb. Na ta način bodo dežele, zmagovalke, dale velik nov doprinos za nadaljnje utrjevanje miru in varnosti narodov. Daljnovidnejši in res-nejši opazovalci navajajo, da sporazumi, ki so bili sklenjeni med štirimi velikimi silami, morajo vplivati na potek mirovne konference, ker rešitve, ki jih je Svet ministrov za zunanje zadeve priporočil mirovni konferenci, izhajajo iz interesov vseh združenih narodov, tako velikih kot malih.

NOBENA VEČINA NE MORE NARODOM VSILJEVATI MEJA, KI JIH ODKLANJAJO KARDELJEV GOVOR NA SEJI MIROVNE KONFERENCE

lija. Zahteva, da se Albanija uvrsti med države, ki sedaj sklepajo o miru, je vprašanje časti.

V svojem nadaljnjem govoru je po-udaril, da Jugoslavija načelno ni proti temu, da bi se vsa važnejša vprašanja reševala z dvotretjinsko večino, toda nobena večina ne more neposredno priza-

detim zavezniškimi narodom vsiljevati meja, ki jih odklanjajo. Zato bi bil po-treben dodatek, po katerem bi ne mogel obveljati noben sklep o mejah in tudi ne tak z dvotretjinsko večino, če manj ne bi pristali neposredno prizadeti narodi. Zavezniške države bi morale v vseh osnovnih vprašanjih doseči soglasje.

DRŽAVE, KI SO SODELOVALE PRI VOJNIH NAPADIH, MORAJO ODGOVARJATI ZA ZLOČINE SVOJIH VODITELJEV

MOLOTOV O BORBI DO DOKONČNEGA UNIČENJA FAŠIZMA IN O DEMOKRATIČNI UREDITVI SVETA

31. julija popoldne se je tretjič sestal plenum konference. Takoj po otvoritvi je vsa dvorana prirčno zaploskala so-vjetskemu zunanjemu ministru Molotovu, ko se je oglašil k besedi.

Namen konference, je dejal, načrtov. mirovnih pogodb, ki so jih pripravile štiri velesile, je ta, da se zabrišejo vsi sledovi nacizma, da se prepreči nova vojna, povratek fašizma, da se privede do končne zmage borba za demokracijo pri vseh narodih, po vsem svetu, tudi v Španiji.

Molotov je izrazil zahvalo sovjetske delegacije francoski vladi za njeno go-stoljubje. Nato je nadaljeval: Mirovno konferenco, ki se je sestala zato, da pri-ravi mirovne pogodbe z bivšimi sateliti Nemčije, čakajo naloge, ki so težavne in nalagajo polno odgovornost, ki je treba podati poročstvo pravičnega in trajnega miru. Treba bo upoštevati interese držav, ki so bile napadene, in posebej držav, ki je vojna terjala od njih težke žrtve in jim zato gre pravica, da se jim priznajo reparacije in obsodijo vojni zločinci. Na tem mestu so prisotni prekinili Molotova z živahnim odobravanjem.

Države, je dejal, ki so sodelovale pri vojni napadih, morajo odgovarjati za zločine svojih voditeljev. Kdor teh zloči-nov ne bi kaznoval, bi skrunil mirovne pogodbe. Bivši sateliti Nemčije so se znašli na novi poti, ko so nastale demokra-tične spremembe. Takrat so se pričeli boriti proti Nemčiji. ZSSR ve in splošno upošteva, da morajo te države v določenih mejah popraviti vse, kar so drugim prizadejale, vendar je proti slehernemu sklepu, ki bi ohromil njihovo gospodarsko življenje, njihovo suverenost in na-ravno čast. Tak je bil duh, ki je navdajal ZSSR, ko so se sestavljali načrti za pogodbe, kakor so bili v pretekli noči objavljeni. Ni naključje, je poudaril, da so bili vsi sateliti Nemčije fašističnega ali filofašističnega značaja. Druga sve-tozna vojna je izbruhnila zaradi fašizma in se je končala s polomom fašizma. Fašizem in napadalnost sta neločljivo zdru-

žena in zato bodo morale mirovne po-godbe brezpogojno prepričati, da bi se fašizem znova porodil in bodo morale pospeševati vse, kar bo tem državam na-magalo, da se oporo na demokratična načela.

Ni pa mogoče preko dejstva, da so se začeli proti zaključkom zunanjih mi-nistrov veseliti zaganjati od vseh strani reakcionarni elementi, za katere so nji-hovi predskodki proti Sovjetski zvezi od-ločilni in ki si prizadevajo na vse načine, da bi izpodkopali sporazum štirih velesil.

Med pogodbami, ki jih pripravljamo, in med pogodbami, ki so jih sklenili ob koncu prve svetovne vojne, bo bistvena razlika. Pogodbe, ki jih bomo zaključili po drugi svetovni vojni, mora navdajati trdna, na vseplošni potrebi osnovana volja, da se uničijo zadnji ostanki fašizma in da se narodom zagotovi možnost demokratičnega razvoja. Zato se bomo morali še baviti z vprašanjem španskega fašizma. Ni več daleč čas, ko bodo mo-rale demokratične države pomagati špan-skemu narodu, da se otrese Francovega režima. Znova je konferenca Molotovu navdušeno zaploskala.

Načrte pogodb, je nadaljeval, ki so bili predloženi konferenci, je pripravil Svet zunanjih ministrov štirih velesil. Sovjetska vlada zavzema stališče, da ve-

LJUDSTVO JULJSKE KRAJINE JE POSLALO 1090 RESOLUCIJ ZA PRAVIČNE MEJE

Od zaključka zadnje konference štirih zunanjih ministrov do danes je sprejela SIAU 1090 protestnih resolucij, s katerimi zahtevajo priključitev celotne Juljske krajine s Trstom Jugoslaviji. Resolucije imajo na stotine podpisov ter so naslovljene na zunanje ministre, posebno na one, ki bodo sedaj na mirovni konfe-renci v Parizu. Nadalje se naslavljajo resolucije na Odbor za človečanske pravice pri ZN v New Yorku, na svetovno sindikalno zvezo v Parizu in štiri zuna-

nje ministre ter njihove namestnike. Obračajo se na razne države, med dru-gimi tudi na Kitajsko, Abesinijo, Indijo, ameriške države itd.

Ravno tako prihaja vsak dan ogromno resolucij iz vseh krajev goriškega okrožja, Gorice, Slovenske Benečije ter bryških istrskih vasi, ki bi po Bidault-ovem načrtu bili vključeni v internacio-nalno cono Trsta, in to zlasti iz vseh vasi okraja Buje.

Ugotovitve ob zborih aktivistov Osvobodilne fronte

Pretekli mesec so se po okrajih v našem okrožju vršili zbori aktivistov OF, katerih so se udeležili funkcionarji vseh vaških in mestnih odborov OF in množičnih organizacij. Dve bistveni vprašanji so obravnavali zbori, in sicer: 1. nadaljnje naloge v zvezi z bojem za priključitev Julijske krajine k Jugoslaviji, in 2. naloge oblasti, obnove, kulture in prosvete. Na tem mestu mislimo nekoliko več spregovoriti o tem, kakšni so bili zaključki zborov v zvezi s tekočimi nalogami obnove, oblasti na sploh ter kulture in prosvete.

Iz poročil zastopnikov vaških in mestnih odborov OF je bilo razvidno, da so naše organizacije v zadnjih mesecih dosegle v vseh pravih pravilih uspehe, pokazalo pa se je tudi, da teh uspehov ni bilo tam, koder odbori OF niso imeli občutka, da za vse delo, pa najsi bo to v oblasti, kakor v kulturi in prosveti, odgovarjajo predvsem sami. Dejstvo je, da se organizacije OF utrjujejo takrat, kadar so kosnalo gam in če se uspešno borijo proti vsem težavam in napakam.

Vzemimo delo odborov oblasti in v tej zvezi odgovornost OF-ovskih organizacij. Pred našimi odbori oblasti stoji danes precej nalog, ki so mnogokrat, lahko rečemo, zelo težavne. Saj je treba premagovati povojne težave, pri nas pa se tem pridružijo še tiste, katerih bi ne bilo, če bi bila Julijska krajina k Jugoslaviji že priključena. Ena najvažnejših nalog oblasti je danes gotovo naša obnova. Ali bo ta naloga zadovoljivo uresničena, če ne bo to obenem ena najvažnejših nalog odborov OF? Dosedanji rezultati na polju obnove nam čisto jasno povedo, da ni tako. Povod tam, koder so vzele pri obnovi iniciativo v svoje roke organizacije OF, so doseženi odlični rezultati. Krediti, kateri so bili razdeljeni iz obnovitvenega fonda, so se ob vodstvu OF organizacij dosedaj v Idriskem okraju 18 krat povečali — v Bistriškem okraju celo 21 krat — s tem, da so organizacije OF načrtno usmerile obnovitvene zadruge k delu, mobilizirale ljudstvo, zlasti mladino za udarniško delo itd. Gotovo je, da bi ti uspehi ne bili taki, če bi OF organizacije ne raztolmačile, zakaj je udarniško delo potrebno, da pomeni to pospešeni korak k obnovi celotnega gospodarstva in s tem pospešitev tempa ustvarjalnosti, ki nam bo prinesla blagostanje. Prav ta primer dokazuje, da so organizacije v teh krajih razumele bistvo, kako je treba voditi obnovo in s tem pomagati odborom oblasti. Noben funkcionar OF ne more danes trditi, da pomeni konkreten primer pomoči OF organizacij pri obnovi to, če odbori OF sodelujejo samo pri razdelitvi kredita iz obnovitvenega fonda, a da nadaljnji potek obnove prepuščajo tehničnim bazam in obnovitvenim zadrugam, kot se je to zgodilo v nekem okraju.

Tudi pri pregledu ostalih gospodarskih nalog se je pokazalo, da so bili uspehi tam, koder so nanje odbori OF življenjsko gledali in upoštevali dejstvo, da mora globoka sprememba, katera se je v pogledu družbene ureditve zgodila po zmagi nad fašizmom pri nas, dobiti jasen odraz predvsem v osnovi, to je na vasi, v tovarni itd. Če le za trenutek popusti borba proti brezvestnosti,

birokraciji, izkoriščanju položaja itd., se že pojavijo velike napake, katere nosijo na sebi vse lastnosti stare izkoriščevalske oblasti. Vzemimo konkreten primer odmere davkov, ki se je vršila v zadnjih mesecih. Delegati na zborovanju so o tem vprašanju poročali o nekaterih nepravilnostih. Dogodilo se je, da je bil poedinec, kateri ne zmerejo plačevanja, davek previsoko odmerjen, tistim pa, ki tako višino zmorejo, pa je bil minimalno odmerjen. Uredba o višini davkov je brez dvoma dovolj široka in daje velike možnosti prave odmere. Toda, če se odmera vrši birokratsko, brez življenjskega sodelovanja odbora OF, tedaj je gotovo, da nastanejo nepravilnosti prav pri tem, ker birokratizem ne upošteva izprememb v gnetnem stanju, kar so utrpeli poedine vasi med vojno v veliki meri, temveč enostavno kopira predvojno premoženjsko stanje poedince. Vzrok teh nepravilnosti je ta, da je bila uredba premalo tolmačena in da odbori sami niso ugotovili v okviru uredbe višino odmere ob upoštevanju gornjih dejstev.

Pri kulturno-prosvetnem delu se je naredil velik korak naprej. Jasno je, da tudi tu še manjka načrtnosti, načrtnosti zlasti v tem, da v čim krajšem času zacelimo vse rane, katere je fašizem na Primorskem tudi na tem polju zadel. Tu je treba imeti pred očmi predvsem razne težave administrativnega usposabljanja, šolstvo sploh, poleg ostalega kulturno-prosvetnega dela. Delegati iz Koperskega okraja so ugotovili, da so OF odbori posvetili, premalo pažnje šolstvu, da so se za dosego 100% odprave nepismenosti premalo povežali z učiteljstvom, katero bi v okviru večernih tečajev doseglo še boljše rezultate.

Omenjamo le nekaj primerov uspehov, kakor tudi napak, kateri jasno dokazujejo, da od dela odbora OF zavisi dejansko vse. Dokončna priključitev Julijske krajine k Jugoslaviji je pred nami in ob vstopu v Jugoslavijo bodo pred naše odbore OF postavljene nove in še odgovornejše naloge. Zbor aktivna je pokazal, da ima naše ljudstvo, ogromen delovni polet, da je njegova energija tako velika, da se vse težave uspešno — lahko celo rečemo mnogokrat — lahko celo rešijo, samo če organizacije OF postavijo vsa vprašanja jasno. Iz tega sledi, da je treba v naše organizacije OF poleg tekočega dela v oblasti vnesti tudi predvsem učenje — študij. Danes, ko ljudska skupščina FLRJ sprejema zakone, kateri urejajo naše gospodarstvo v korist širokih ljudskih množic, moramo te zakone poznati, mora jih poznati vsak poedinec. Sovražniki Jugoslavije, pri nas doma reakcionarji Margottijevega tipa, mnogokrat klevetajo ljudsko oblast iz besa, ker jim je onemogočena nadaljnja spekulacija na račun ljudstva. Poznanje zakonov v sleherni vasi bo že vnaprej take poskuse onemogočilo, predvsem pa razsvetlilo obzorje slehernemu poedincu v tem, da bo jasno videl svoje pravice in pa tudi svoje dolžnosti. Odbori OF so zato odgovorni, da na množičnih sestankih z vsemi pristaši OF te zakone tolmačijo, kajti ti zakonsko zagotavljajo pravo in srečnejšo bodočnost vsem, ki so se borili za ljudsko oblast, to pa so delavci, kmetje in delovna inteligenca.

ZAKAJ NAS JE ZVU ODPUSTILA IZ SLUŽBE

Pismo odpuščenega učitelja

Višje šolsko nadzorništvo v Gorici.
Predmet: Razrešnica.

Gosp.

Prosvetni oddelček ZVU ni priznal šole, na kateri poučujete, ter je odredil, naj Vas z dnem 1946 črtamo iz plačilnih seznamov državnih nastavljenecov s tem, da tega dne izgubite lastnost državnega nastavljenca.

Višji šol. nadzornik:
De Vetta.

Tako se glasijo dekreti, ki jih dobiva vedno več učiteljev. Te dekrete so dobili v Solkanu učitelji: Zorn Emilij, Kanceler Ana, Belingar Marica, Figel Hedvika; v Vrtojbi: Savnik Kazimir, Savnik Zora, Janežič Ema; v Smartnem: Bandelj Delka, Prijon Slavko, Bitežnik Joško, ter ola v Skriljevu.

Ali je to v duhu demokracije, katero zastopate? G. Kacin je učiteljem na vprašanja, zakaj so odpuščeni, odgovoril: »Vest si izprašajte!«

In učitelji so si izpraševali veste in ugotovili: 1. da so bili nastavljeni po želji ljudstva; 2. da so poučevali in vzgajali

slovensko mladino po želji in smernicah ljudstva; 3. da so uporabljali knjige, ki jih je hotelo ljudstvo; 4. da so za namestitve prosili priznanje ZVU.

Z izpraševanjem veste je učiteljstvo ugotovilo tudi to, da ni odstranilo iz učilnic slik našega prvobornika maršala Tita, ki jih je obesilo ljudstvo, da je po želji ljudstva poučevalo v šoli tudi zgodovino narodno osvobodilne borbe, kar je bilo po nalogu prosvetnega oddelka ZVU prepovedano in da se je učiteljstvo udeleževalo stavk in manifestacij, ker so kot narodni učitelji sami čutili potrebo in niso stali ob takih prilikah, ko daje vesele narod duša svojim čustvom, ob strani kot tistih nekaj učiteljev narodnih odpadnikov, priznanih od ZVU.

Gg. zavezniki, kaj zasledujete s tem, je vsakemu jasno. V imenu našega ljudstva in v imenu našega učiteljstva bi vam radi povedali le to: Mi bomo vzdržali. Sami smo ustanavljali naše šole; ljudstvo samo je vzdrževalo svoje učitelje v času borbe, tem laže nam bo sedaj pod okupacijo naših velikih demokratičnih zaveznikov, ko bomo lahko brez skrbi vsaj za svoja življenja.

Jože R.

Škedenjski proces je nov dokaz, da nad barbarskmi dejanji civilne policije bede angloameriške oblasti in krijejo zločince

V Trstu se je 27. julija pred najvišjim zavezniki vojaškim sodiščem zaključil proces proti civilnim policistom, ki so 30. marca t. l. v Škedenju zakrivali s streljanjem smrt dveh oseb in nad 20 ranjenih. Obtoženih je bilo sedem članov civilne policije, od katerih so že med procesom tri oprostili, ostali štirje pa so bili oproščeni 27. julija popoldne.

Dejstvo, da so med procesom tri obtožence oprostili, kaže na skrajno nemarno preiskavo. Proces se je v veliko večji meri naslanjal na provokatorsko poročanje nekaterih lokalnih listov in na nebiestvena vprašanja javnega tožila, kot pa na inkriminirano dejanje in da sta od strelcev civilne policije obeležala dva mrtva in nad 20 ranjenih. Vse to kaže, s kakšnim namenom je bil proces prirejen. Preiskava se ni niti potrdila, da bi našla prave krivce, temveč je pred sodišče postavila 7 članov civilne policije, odgovorne funkcije pa je upo-

rabila kot priče obtožbe. Pred sodiščem bi se morali zagovarjati vsi člani civilne policije, ki so bili 10. marca v Škedenju, najprej pa njihovi podoficirji in oficirji ter inspektor, ki jih je v Škedenj poslal. Le tako bi bilo mogoče najti in kaznovati prave krivce groznega zločina.

Odgovorne oblasti so poskrbele, da je imela obramba v rokah dovolj argumentov — poluradna glasila ZVU, ki so stalno objavljala pohvale raznih generalov in visokih anglo-ameriških oficirjev civilni policiji. Branilec, odvetnik Čavaleri, je predložil sodišču »Giornale alleato« kot dokaz. Obrambi je priskočil na pomoč tudi javni tožilec, ki je v svojem govoru pred izrekom sodbe poudaril, da so bili obtoženci pred 4 meseci mladi, malo izkušeni in ne dovolj izšolani. Težaji, ki so jih obiskovali, so bili nepopolni, posebno v primerjavi s karabinjerskimi.

Ta proces predstavlja kljub vsem provokatorskim namenom zmago demokratičnega ljudstva, kajti kljub temu, da je general Harding takoj po zločinu v Škedenju pohvalil policijo, je bil pritisk ljudstva tako močan, da so bile oblasti prisiljene inscenirati proces proti civilni policiji. Proces je dal nov dokaz, da za civilno policijo in njenimi dejanji stoji anglo-ameriške oblasti: ki to policijo ščitijo in ki so zato neposredno soodgovorne za vse njene zločine. Ta proces z rezultatom vred je bil že vnaprej hladno preračunan in naj bi Zavezniški vojaški upravi služil kot še močnejši argument kakor izjave generala Hardinga, ki niso mogle preprečiti svetovno javnost o nepristranosti civilne policije. Izvedba tega procesa po takih postopkih in zakonih odločno priča, da si hoče Zavezniška vojaška uprava s tem procesom pred svetovno javnostjo umiti roke.

„V Jugoslaviji črna borza ne obstoja več“

je izjavil ob svojem obisku v Jugoslaviji generalni direktor UNRRA-e La Guardia zastopnikom tiska

Beograd, 30. julija. (Tanjug.) Generalni direktor UNRRA-e g. Fiorello La Guardia je sprejel včeraj v hotelu »Excelsior« zastopnike domačega in inozemskega časopisja ter jim dal naslednje izjavo: »Po zelo kratkem obisku zapuščam Jugoslavijo. Zbral sem mnogo informacij in sem videl marsikaj, kar me zanima. Lahko rečem, da sem v državi Jugoslaviji našel mnogo boljši položaj, kakor sem ga pričakoval. Kljub številnim težavam, s katerimi se bori prebivalstvo, je njegov delovni polet napravil name izreden vtis. Seveda sem zelo vesel, da sem spoznal važno vlogo, ki jo je UNRRA odigrala pri obnovi te države, ki je bila tako poškodovana in katere prebivalstvo je toliko pretrpelo.

Predvsem pa hočem čestitati jugoslovanski vladi zaradi njene sposobnosti, da je vzdržala umerjene cene, preprečila inflacijo in onemogočila črno borzo. V tej državi črna borza skoraj ne obstaja. Vem, kako težko je, obdržati kontrolo nad cenami, in vlada zasluži vso pohvalo zaradi svojih uspehov in naporov.

UNRRA je izročila Jugoslaviji do dne 20. julija 1946 za okrog 300 milijonov dolarjev hrane, blaga, medicinskega in sanitetnega materiala, kmetijskih in industrijskih naprav ter posojil. Poleg tega je bilo poslanega še za 30 milijonov do-

larjev materiala, ki naj bi ga izročili Jugoslaviji pred koncem delovanja UNRRA-e v tej državi. Ta vsota denarja je omogočila UNRRA-i, da je do 20. julija 1946. leta izročila Jugoslaviji 1 milijon 146.063 ton žitaric in živil, 68.217 ton obleke, tkanin in obutve, 10.696 ton medicinskega in sanitetnega materiala, 122.339 ton materiala za obnovo kmetijstva ter 496.068 ton materiala za obnovo industrije. Poslali smo tudi 960 velikih traktorjev in 2200 manjših traktorjev, 8503 konje, 3043 krav in 5199 mežog. Poslanih je bilo tudi 138 lokomotiv, 977 vagonov, 4 vlačilci, 11.538 tovornih avtomobilov in 3791 prikolice. Ob tej priliki želim poudariti svojo hvaležnost misiji v Beogradu in osebno šefu Mihaelu Segejčku, kakor tudi ministru Petroviču ter zastopnikom jugoslovanske vlade, ki sodelujejo z UNRRA-o. UNRRA bo kot organizacija prenehala obstajati 31. decembra 1946. leta. Program pošiljk za Jugoslavijo bo izpolnjen. Pošiljanje se bo nadaljevalo vse dotlej, dokler ne bo ves material na mestu.

Ob koncu svoje izjave je generalni direktor UNRRA-e g. La Guardia dejal, da smatra za potrebno, da javno izrazi priznanje jugoslovanski vladi zaradi dejstva, da je v Jugoslaviji črna borza onemogočena. »To je več kakor nam je bilo mogoče napraviti v Ameriki, to je velik

uspeh jugoslovanske vlade,« je poudaril g. La Guardia.

Ko je odgovarjal na vprašanja, če so mu znane tatvine, ki so se dogajale v Trstu pri pošiljkah UNRRA-e, je g. La Guardia izjavil: »Tatvine pošiljk UNRRA-e so se dogajale v tržaškem pristanišču in na poti proti Morganovi črti. Takoj ko smo zvedeli za to, smo podvzeli vse potrebno, da se take tatvine preprečijo. Na žalost pa moram izjaviti, da se položaj do danes ni izboljšal. Upam, da poveljniki britanske in ameriške vojske v Trstu ne bodo izjavili, da niso kos položaju, saj bi 20 newyorških policistov spravilo stvar zelo hitro in dobro v red. Svoje mišljenje sem sporočil tudi zastopnikom zavezniki oblasti v Trstu.« — V zvezi s tem vprašanjem je g. La Guardia dejal, da je bilo aretiranih več oseb, da pa po njegovem mnenju kazni niso bile dovolj stroge.

Na vprašanje, o čem se je razgovarjal z maršalom Titom, je La Guardia odgovoril, da sta razpravljala o vseh problemih, ki se tičejo UNRRA-e.

Ob koncu je gen. direktor UNRRA-e La Guardia odgovarjal na vprašanja, ki se nanašajo na problem razseljenih oseb po raznih taboriščih. Rekel je, da so možnosti, s katerimi razpolaga UNRRA za reševanje teh oseb, omejene.

CLN-OVCI SO HOTELI MINIRATI LJUDSKI DOM V GORICI

26. julija ob 2.45 zjutraj so skušali CLN-ovski teroristi podtakniti peklenški stroj pred glavnim vhodom Ljudskega doma v Gorici. Samozagajna Ljudskega doma jih je pravočasno zasledila, ko so se približali glavnim vratom in je eden izmed njih vzel izpod jopiča zavoj ter ga postavil pred vhod. Ta trenutek se je zlikovcem približala neka tretja oseba

in zdelo se je, kot da išče vžigalce ali kaj podobnega.

Straža je dala alarm, pa so se zlikovci prestrašili ter razbežali z zavojem po korzu Verdi in se zatekli v vhod kina Centrala. Na ta alarm in krik se je približala civilna policija, si ogledala stanje in nato odšla, ne da bi kar koli ukrenila proti napadalcem.

ENODUŠNA ZAHTEVA TRŽAŠKEGA LJUDSTVA JE, DA SE TAKOJ RAZPUSTI CIVILNO POLICIJO

Medtem ko se proces proti civilnim policajem, obtoženim streljanja v Škedenju, vedno bolj vleče in vedno bolj izgublja značaj procesa, katerega cilj naj bi bil kaznovanje krivcev, padajo pod strel civilne policije nove žrtve. Ističasno pa mora biti vsakomur jasno, da ta proces ne bo prav v ničemer spremenil sedanjega stanja in tudi ne preprečil eventualnih novih žrtv civilne policije, dokler se civilna policija kot izvor vseh neredov ne razpusti.

26. julija zvečer je tržaško ljudstvo spremljalo na zadnji poti novo žrtev civilne policije tov. Battistella Nikolaja, ki

je podlegel ranam od strelcev civilne policije dne 11. julija v ulici Torrebiancha. Dolg žalni sprevod z delavsko godbo in zastavo na čelu ter s številnimi venci antifašističnih organizacij se je pomikal preko vsega mesta, ob pločnikih pa je številno tržaško ljudstvo molče pozdravljalo antifašističnega borca. Žalni sprevod se je ustavil pred cerkvijo Sv. Jakoba, kjer je ljudstvo napolnilo ves trg. Tovariši, ki se je ob krsti padlega borca v imenu vsega ljudstva poslovil od njega, je izrazil enodušno zahtevo vseh: Civilno policijo je treba razpustiti, krivce pa kaznovati.

LJUDSTVO PREPREČILO CIVILNI POLICIJI ZAPLENITEV ŽIVIL, NAMENJENIH DELAVCEM

Kljub številnim protestom ljudstva Julijske krajine in njihovih sindikalnih organizacij rekvirirajo angloameriške oblasti še vedno s pomočjo civilne policije živež, ki so ga kmetje cone A ter kmetje in delavci cone B poslali delavcem, ki so vodili 12-dnevno splošno stavko.

Včeraj dopoldne se je pripeljala v Milje pri Trstu, kjer so velike ladjedel-

nice, na dveh kamionih okrog 30 civilnih policistov, ki so nameravali zapleniti delavcem namenjena živila. Na plat zvona se je pri kamionih zbralo okrog 4000 ljudi, ki so branili živež pred policijo. Policija je dobila ojačanje, a ljudstvo je z odločnim nastopom uspešno prisililo policiste, da so odšli, ne da bi odnesli živež.

ODLOČEN PROTEST TRŽAŠKIH DELAVCEV ZARADI PLENITVE ŽIVIL

Delavci občinskega podjetja ACEGAT, včlanjeni v Enotne sindikate, so priredili zborovanje, na katerem so ostro obsodili postopanje ZVU, ki je izdala nalog za zaplenbo delavcem namenjenih živil v prostoru podjetja. Polkovnik Smuts je delegaciji sindikalnega odbora podjetja, ki je pri njem intervenirala za vrnitev zaplenjenega blaga, odgovoril negativno. Zato so delavci izglasovali naslednji protest, naslovljen na ZVU:

»Generalna skupščina delavcev in nametščencev ACEGAT-a, organiziranih v Enotnih sindikatih, ki se je sestala dne 29. julija 1946 v prostorih sindikalnega sedeža v ulici Compi 11, po podanem poročilu sindikalnega odbora podjetja o negativnem izidu razgovora z ZVU v zadevi vrnitve živeža, poslanega v pomoč delavcem ACEGAT-a, ki ga je nepravilno zaplenila civilna policija, smatra, da se razlogi za odklonitev vrnitve živeža ne skladajo z najosnovnejšimi načeli demokratičnih evobosčin in v nobenem primeru ne odgovarjajo postopku ZVU v

enakih primerih do drugih oseb. Izražamo živo ogorčenje nad pristranskim postopanjem zavezniki oblasti do članov Enotnih sindikatov, ki so nadaljevanje antifašistične sindikalne organizacije. — Opolnočujemo svoj sindikalni odbor, da z vsemi zakonskimi sredstvi protestira proti neopravičenim intervencijam, ki povzročajo gospodarsko škodo delavcem podjetja ACEGAT, organiziranih v Enotnih sindikatih.

Protestna zborovanja po slovenskih vaseh Goriske

V slovenskih vaseh Goriske, v Sovodnjah in Standrežu, ki jih Bidaultova linija prepušča Italiji, so bila te dni velika protestna zborovanja. Mnogice ljudi so manifestirale za Jugoslavijo, na stotine jugoslovanskih zastav je krasilo obe vasi. Številni napisi po hišah in transparenti so izražali voljo gorških Slovencev: Svobodo Trstu — pravico Trstu! Hočemo Jugoslavijo! Tu je samo Jugoslavija! —

Vtisi »tolminskih puntarjev« ob odhodu tov. E. Kardelja iz Ljubljane v Pariz

Z nepopisnim veseljem in navdušenjem smo odpoštovali rano zjutraj delegati iz tolminskega okraja v Ljubljano. Nesli smo s seboj plameteče želje vsega ljudstva, spomence in pozdrave tovarišu Kardelju, doslednemu borcu za naše pravice.

Z okrašenim avtomobilom, s plapolajočimi zastavami in transparenti smo prekorčili za vselej izbrisano mejo med Julijsko krajino in Slovenijo. Na poti do Ljubljane nas je ljudstvo priskrbeno spremljalo z vzkliki, s cvetličami in dokazovalo, da vprašanje Julijske krajine ni samo naše primorsko vprašanje, ampak da je prav tako pri sreju vsem narodom Jugoslavije kot nam Primorcem.

Ljubljana je spet pokazala svoj obraz, kot smo že imeli priliko videti na raznih manifestacijah. To pot je še manifestacija posebno globoko dotaknila in razgalila naša čustva. Ljubljana je bila en sam prapor, na katerem je bilo zapisano, da Primorska in njeno ljudstvo so nerazdružljivi in tesno povezani s Slovenijo, da kljub vsemu nasilju, terorizmu in žrtvam so slovensko ljudstvo in vsi bratski narodi pripravljani na vse, dokler se ne izpolni želje našega izmučenega ljudstva.

Brezštevilni napisi, zemljevidi in transparenti so kazali in obsodili krivične predloge zapadnih veselij. Morje ljudi z zastavami in napisi, je vzklikalo s polnim navdušenjem in bratskim čustvom pozdravljalo in zaspalo s cvetjem skupine primorskih delegatov. Težko smo pričakovali tov. Kardelja, in tudi ko je prišel, ga ni bilo moči videti, ker ga je ljudstvo obkloplilo in skoraj ga ni hotelo izpustiti iz svoje srede.

Kakoli smo, kaj nam bo povedal, in njegove besede so v nas vžgale novega ognja. Povedal je, naj imamo zaupanje v našo delegacijo, katera bo trdno vztrajala pri naših zahtevah. In mi to imamo, mi predobro vemo, da je Primorska jugoslovanska.

Vsa ta doživljaja, vsi ti vtisi so nas Primorce še bolj podkrepili v naši odločni borbi, vili so nam novih moči za nadaljnjo borbo, dokler ne bo zadnji kosček izmučene primorske zemlje v Titovi Jugoslaviji. Hrast Janko

Tudi iz drugih vasi in iz Gorice, ki bi po krivnici Bidaultovi črti pripadle Italiji, so prihajale velike skupine ljudi, ki so skupno s prebivalci Sovodenj in Standreža ostro obsodile barantanje v Parizu in predloge za nove krivične meje. Med številnimi govorniki iz vrst kmetov-domotincev in delavcev je spregovoril tudi starejši domačin, ki je dejal, da hoče prebivalstvo Sovodenj, Standreža, Gorice, Brd in Furlanije k Jugoslaviji zato, ker vidi v Jugoslaviji Slovenci svojo domovino, Furlani pa dosledno zaščito pravice vsega demokratičnega ljudstva.

V Idrijskem okraju je obnovljenih že 129 stavb, kar predstavlja vrednost 29,861.920 Lir; s prostovoljnim delom je bil obnovitveni kredit dvajsetkrat povečan

Pot na delo je naša pot v Trst tako so napisali Vojskarji na enega izmed slavalokov ob začetku »tedna za obnovo«

Preteklo nedeljo se je zbralo na Vojskem ogromno ljudi. Prišli so od vsega okraja, da čujejo, kaj je idrijski okraj napravil v Titovem tekmovanju in kaj namerava napraviti. Prišli pa so tudi gostje iz Ljubljane, zastopnik boročnega se tržaškega ljudstva tovariš Stoka Frano. Dasi je bilo zborovanje na Vojskem podobno mnogim zborovanjem po coni B, vendar je bilo bistveno različno od dosedanjega. To zborovanje ni bila samo manifestacija pripravljenosti ljudskih množic, da delajo in grade, ampak pred vsem manifestacija napravljenega dela, manifestacija uspehov, ki morajo postati osnovna gonilna sila za bodoče še večje uspehe, zato je povsem jasno, da so Idrijci ta dan priredili tudi kulturno in fizikalno prireditve, tako da pokazajo delo na vseh sektorjih obnove.

Ni morda slučajno, da podaja idrijski okraj prav na Vojskem obračun svojega dela. Da, na Vojskem, kjer nas vsak kotiček, vsaka smreka, vsaka senošet spominja na junaške podvige partizanskih borcev. Mladinska delovna četa, ki ta dan stoji postrojena, je prav pred dnevi potegnila izpod ruševin strojno, poleg katere je poginil v ognju naših borcev grabežljivi okupator.

Poglejmo številke, ki govorijo o delu idrijskega okraja.

V okvirnem tekmovalnem načrtu je bilo predvidenih za obnovo 80 stavb, danes pa je obnovljenih že 129 stavb, tako da se ljudje lahko vselijo vanje ali spravijo pod streho svoje prihičke. Popravljenih je 16 km cest, napravljeno 4824 q apna, preskrbljenega 1365 q nih 4824 q apna, preskrbljenega 1365 q cementa, 292 q slame za kritje. Pripravljenih je 195.950 komadov opeke, 1672 m³ peska, 560 m³ gramoza, 2600 m³ kamenja, 3792 m³ lesa, 107.625 komadov strešne opeke, 495 komadov lesnih izdelkov, 288 vrat, 3024 kg železnega izdelkov. Z vprežno živino so napravili 22.554 ur voženj, z motornimi vozili pa 32.549 km. Prostovoljnega dela so opravile množične organizacije 121.646 ur, pripadniki Jugoslovanske armade ur, državni cestarji 2623 ur, pri poljskem delu pa 11.658 ur. Skupno je bilo napravljena 174.109 ur prostovoljnega dela, kar predstavlja v

vrednosti 4.174.116 lir. Skupna vrednost vsega dela je 29.861.920 lir; kar pomeni dvajsetkratni dvig kredita fonda za obnovo.

Poleg tega pa so za fond za obnovo nabrali še na kulturnih prireditvah 18.583 lir, sindikati so prispevali 1 milijon 611.416 lir, za delovno četo so zbrali 4500 kg raznega živeža, za stavkujoče v Trstu pa 7594 kg živeža in 291.404 lire v denarju.

Ali se potem še da govoriti o pripadnosti Julijske krajine kamor koli drugam, kakor k Jugoslaviji. Naj te dni govorijo v Parizu kar koli hočejo, mi vemo, da se za zeleno mizo ne da povečati nobenega kredita dvajsetkrat. Mi vemo, da lahko za zeleno mizo govorimo samo o tem, kaj smo mi napravili in kaj za to hočemo imeti. Vsako drugačno govorjenje je v kričnem nasprotju s samoodlobo narodov.

Mi dobro vemo, da se ne da govoriti o miru na način, s kakršnim so nekateri začeli prakticirati. Ali je mogoče govoriti o miru v isti sapi, ko bi gospodje iz Pariza diktirali življenjske pogoje? Ali naj mirno gleda mladina v coni A, mladina, ki je brezposelna, mladina, ki doživlja vojaško diktaturo v industriji, mladina, ki ne sme obnavljati svoje bojne tovaršice, svoje brate v coni B, ki govorijo o tem, koliko tisoč in tisoč prostovoljnih ur so napravili, kaj so zgradili.

Tudi to naj bo opozorilo tistim, ki govorijo o bodočem miru.

Mladinske delovne čete so brez nadaljnega dosegle take veličastne uspehe, kakršne doslej beleži idrijski okraj, predvsem zato, ker je mladina razumela svojo nalogo. Med najboljšimi člani delovnih čet so trinajstletni Logar Ivan, ki je v trah delovnih urah odpeljal od kupa ruševin 5 in pol m³ materiala, dalje Likar Elica in Felc Zdravka, ki sta v šestih urah očistili 7 m³ ruševin, nadalje pa so se zelo dobro izkazali tudi Golob Adi, Pušar Ivanka, Tušar Albert in Lapajne Adolf, ki naj bodo vzor in zgled vsej naši mladini kot lik pravega Titovega mladince in mladinke.

Take so približno ugotovitve zborovanja na Vojskem. Še več, na Vojskem so spregovorili tudi ljudje, ljudje

s Primorske zemlje. Partizanska mamiča Černilogar Francka, doma iz Cerkovnika, ki je žrtvovala štiri sinove zato, da bo Primorska priključena k Jugoslaviji, je takole dejala: »Kdor je moral s krvjo lastnih otrok poiti zemljo zato, da je danes svobodna, ta jo tudi danes poji z znojem in s krvavimi žulji svojih rok. Naj vedo gospodje v Parizu, da je v nas vedno več moči, da smo mi tisti, ki smo pred časom pregnali vse sovražnike od nemških, italijanskih fašistov pa do četnikov, dasi jih je bilo več kot dreva na Vojskem, da smo mi tisti, ki smo obnovili iz pogorišč 128 hiš in da bomo mi tisti, ki bomo razbili vse črte, ki bi jih hoteli postaviti in zarisati preko naše zemlje.«

Stari Kolenc iz Mrzle Rupe je dejal: »Nova Primorska vstaja, mi sami jo gradimo in dragi moji, s tem ne pustimo nikomur več barantati. Naše meje so začrtane z našo krvjo. Ne samo s krvjo borocev, jaz lahko sam vem in vam povem, da je v narodno osvobodilni borbi padla tudi moja žena, ki je imela samo to »slabo lastnost«, da je bila poštena. Zato so jo fašisti ubili.«

Temu prislunite, gospodje Byrnesi, Bidaulti in Bevinji, ko boste sedeli za tisto vašo zeleno mizo in pognili naše Primorske. To ljudstvo, ki danes govori o svojih uspehih, ne bo nikdar priznalo nobenih krivd, njih črt, pa četudi jih boste potegnili s svinčnikom znamke »Made in England«. Primorsko ljudstvo nima tovarna za take svinčnike, ima pa nekaj več, ima neizmerno ljubezen do svoje zemlje. In tega si ne pusti vzeti, je dejal znani primorski partizan, tovariš Ozarep.

Teden obnove na Vojskem, ki pomeni smotni pregled načrtnega ustvarjanja primorskega ljudstva, je najmočnejša manifestacija zahteve naših ljudi po priključitvi celotne Julijske Krajine k Jugoslaviji, v istem času pa poziv vsem tistim, ki v Julijski krajini prav tako tekmujejo kot idrijski okraj, da se že danes vprašajo, ali se dostojno kosajo z uspehi idrijskega okraja.

„PARADA DELA“ v Ajdovščini 24. in 25. avgusta

Kakor bi udaril veletok iz kraških tal, tako se bo izlil na »Paradi dela« iz src delovnega primorskega ljudstva glas z vso zdravo, mladostno močjo: »Nov čas je v nas! To je glas zdrave krovi, nasičene od zmage, svobode in prelesta, proče od prevar in trpkih bolezni! Ni nas zdrobila fašistična pest, v nas je ostala zdrava zavest, da so od triglaskih vrhov preko soških bregov in doli do morja naša obzorja, naša rast, enakost, bratstvo in ljudska oblast! Sami smo gospodarji svoje časti! Naj barantajo za našo lastnino, naj jo trgajo drug drugemu iz ust, otroci trpljenja ne damo žoljenja in od naše prsti niti pedel! Mi smo narod delovnih rok! Z opazovanji in spoznanji orteamo v bistvo zdrave narave! Staro in mlado bistri svoj razum, ob lepih uspehih nam ostaja pogum, v žarečih očeh pa zdravje in smeh! Mi delamo, obnaoljamo in se krepiamo, zato nas ni strah podlih izdajalcev in ne nasilja tujih izkoriščevalcev!«

Parada dela bo pokazala pravi obraz primorskih delovnih množic. Pokazala bo svetlo, da se je Primorska v Titovem tekmovanju skokrat prekosila in zgradila za priključitev k Jugoslaviji. Mogočen sprevod delovnih brigad, fizikulturnikov in nešteli simbolov jeklenege dela bo pokazal zdrav gospodarsko-politični in kulturni razvoj Primorske in presenetljive uspehe obnove.

Fister.

V ENEM SAMEM DNEVU SO OPRAVILI DELO V VREDNOSTI 25.300 LIR ISTRSKO KMEČKO LJUDSTVO SE ZAVEDA VAZNOSTI PROSTOVOLJNEGA IN SKUPNEGA DELA

Delo na njivah v Odolni vedno kliče. 26. julija so se zbrali ljudje iz vasi Črni Kal, Kastelec, Prapreč in Črnotiče, odkoder jih je prišlo največ, in pričeli z žetvijo. 85 pridnih ljudi je prišlo za delo, 15 koscev je tekmovalo med seboj, kdo bo več pokosil, 70 ženic in povezovalcev je hotelo prekašati kosce.

Ob poldanskem odmoru je eden izmed koscev potegnil časopis in prebral je govor tov. maršala Tita na Hrvaškem o potrebi in koristi prostovoljnega dela za čimprejšnjo dosego našega blagostanja.

Popoldne so kosci še krepkeje zamahnili; žanjice še bolj spretno obračale snope. Zvečer so ugotovili uspehe svojega plodonskega dela. Napravili so delo v vrednosti skupno 25.300 lir. Med žanjicami je bila tudi Furlan Marija iz Črnotič, stara 55 let, z njo sta prišla na delo tudi hči in sin, druga njena hčerka je na prostovoljnem delu pri graditvi mladinske proge Brčko-Banoviči, tretja je na delu obnove ceste Vrhnika-Ljubljana, enega sina pa so ji ubili Nemci.

Med kosci je bil Skorja Jože, star 57 let, ki je s svojim požrtvovalnim delom prekosil mlajše kosce. Po delu so se udarniki v veselem sprevodu, prepevajoč partizanske pesmi, napotili v Materijo z močno zavestjo, da so zopet prispevali k obnovi domovine.

Macarol Rudolf

TUDI POD SIVIM KRKOM LJUDSTVO GRADI IN OBNAVLJA

Visoko pod Krnom leži vas Krn, ki šteje komaj 20 hiš. Toda tudi sem so si ljudje napeljali elektriko; vod pelje iz vasi Vrsno v vas Krn, ki sta oddaljeni 4 km. Dejstvo, da je zasvetila v gorski vasi, kjer so doslej svetili le z bomo petrolejko, električna luč, je vzpodbudilo vaščane, da so začeli delati načrte za elektrifikacijo planin, ki so v našem okraju za našo živinorejo življenjsko važne.

Danes se Krnčani ponašajo s tem, da so elektrificirali sami s pomočjo svoje oblasti dve planini, ki ležita na pobočju ob vnožju Krna, in sicer planino Košina in planino Kuhinja. To sta prvi dve planini, ki sta elektrificirani na Primorskem in sta lep dokaz, kakšne lepe uspehe ima prostovoljno delo tudi v tako visoko ležečih krajih kot je vas Krn, in kako danes naše ljudstvo gradi in obnavlja, da bi tudi z delom pokazalo svojo pripadnost k domovini Jugoslaviji.

V 30 MINUTAH JE MLADINKA TESTEN ALDA PRODALA 32 IZVODOV »PRIMORSKE BORBE« IN ZBRALA 200 LIR PROSTOVOLJNIH PRISPEVKOV NEKAJ O USPEHIH AKCIJE ZA RAZŠIRJENJE SLOVENSKEGA LJUDSKEGA ČASOPISJA V CONI B

14. julija je bila izvedena v coni B najširša akcija razširjanja slovenskega ljudskega časopisja. Ta akcija je pokazala velike uspehe. Na eni strani je bilo ta dan razširjenih v samem okrožju nekaj deset tisoč »Primorske borbe«, tako da lahko rečemo, da se je uresničila parola »Primorsko borbo« v vsako hišo. Na drugi strani so primorski ljudje v enem samem dnevu zbrali nad 500.000 lir tiskovnega sklada. Poleg teh dveh jasnih uspehov pa je sama akcija pokazala tudi boljši način razdeljevanja časopisov, poleg tega pa je ta akcija uspela razgibati mladince po vaseh, ki se že pripravljajo za stalne kolporterje slovenskega narodnega časopisja.

Jasno pa je, da je zasluga za tako velikanski uspeh tega dne požrtvovalnosti naše mladine. Vso noč so mladinci ta dan delali načrte, ob proih jutranjih urah pa si v vseh krajih Primorske videli ponosne mladince in mladinke, ponekod celo naše male pionirje, ki so prodajali časopise. Pri ugotovitvah uspehov ne moremo preiti mimo požrtvovalnosti naših mladincev in mladink. Poglejmo samo primer: V Rižani so trije mladinci v desetih minutah razdelili 150 časopisov v domači vasi. Pri tem je treba upoštevati, da šteje njihova domača vas 150 družin. V Marežigah je slepi tovariš Sabadin Josip zahteval od hčerke, naj mu čita časopis, ki mu ga je prinesla domov. Mi osi moramo vedeti, kaj piše v teh časopisih, je dejal, ker to pišejo za nas delovne ljudi naši tovariši.

Omeniti pa je, da so se pri tej akciji nekateri mladinci še posebej izkazali. In ti bodo na dan 25. avgusta na paradi dela prejeli knjižne nagrade.

V koprskem okraju se je najboljšje izkazala mladinka Deponti Miranda, ki je razprodala 150 izvodov v samem Kopru. Med prodajanjem časopisa je zbrala tudi 600 lir prostovoljnih prispevkov.

V grškem okraju se je najboljšje izkazala tovarišica Testen Alda, ki je v 30 minutah prodala 32 izvodov »Primorske borbe« in zbrala 200 lir prostovoljnih prispevkov.

V okraju Hrpelje-Kozina pa se je izkazala kot najbolj požrtvovalna tovarišica Turčinovič Natalija, ki je prodala 34 izvodov »Primorske borbe« in zbrala 1210 lir. In to v vasi, kjer je samo 34 družin.

Vse tri omenjene tovarišice so članice Zveze antifašistične mladine Julijske krajine in se pri vsakem delu izkažejo kot najbolj požrtvovalne in najbolj agilne.

Pri oceni najboljših je naša mladinska organizacija upoštevala tudi okoliščine, v katerih so naši mladinci časopise prodali. Jasno je, da so nekateri mladinci in mladinke prodali več časopisov, da je tako v samem poslojnskem in ajdovskem okraju ena mladinka prodala nad 200 izvodov, vendar pa je to v sorazmerju manj, kakor so dosegle omenjene tri tovarišice.

Mladinske organizacije naj poskrbe, da bodo tovarišice Deponti Miranda, Testen Alda, Turčinovič Natalija dne 25. avgusta nazvoče v Ajdovščini, kjer bodo sprejele knjižna darila. Prav tako pa je dolžnost mladinske organizacije, da seznani vso našo mladino z delom teh naših najboljših mladink.

USPEHI NAŠEGA TEKMOVANJA SO REZULTAT TESNEGA BRATSKEGA SODELOVANJA MED KMETI IN DELAVCI

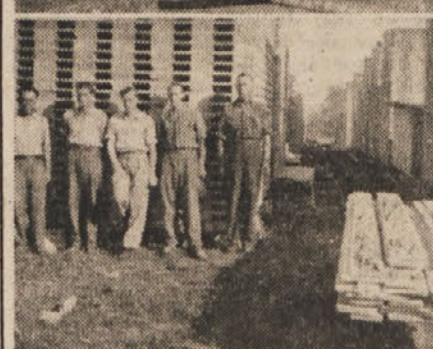
Iz lesnih odpadkov izdeluje tovarna Falersa lesovinske plošče, ki se jih uporablja pri gradnji in pri pohištvenem mizarstvu.

Tovariš Vinšek, tajnik Krajevnega medstrokovnega sveta sindikatov v Ilirski Bistrici, je pred kratkim izjavil: »V času Titovega tekmovanja je lesna industrija v Ilirski Bistrici dosegla proizvodnjo od 50 do 100 odstotkov. Brez dooma je, da smo to uspeli zato, ker imamo v naši industriji požrtvovalne delovne ljudi, ki vedo, kaj jim pomeni ljudska oblast.«

Brez nadaljnjege se v Titovem tekmovanju resno kosata okraj Idrija in okraj Ilirska Bistrica. V enem samem mesecu so v okraju Ilirska Bistrica napravili delo v vrednosti 10.452.953 lir. Res je, kakor pravi tovariš Vinšek, da je to možno samo s požrtvovalnim delom tamkajšnjih ljudi. Tako je tudi v Ilirski Bistrici ljudstvo proglasilo pred kratkim udarnike in na posebnem slovesnem zborovanju so izročili tovaršem Blankiju, Oprešniku in Primcu udarniška priznanja.

Nekaj takega, kar danes vidiš v Ilirski Bistrici, nisi videl doslej nikdar. Ogromne kopice lesa pa bodisi to obdelanega ali neobdelanega je namenjenega na prostori okrog škarpe, ki ima doslej najvišjo produkcijo lesne industrije v coni B. To lesno bogastvo je včasih ropal italijanski fašizem, zato ni nič čudnega, da so delavci takrat sabotirali, da so delavci z vsemi naporii ovrli rop svoje domovine. Danes pa te žare nasprotno delajo z najvišjo zmogljivostjo, ker vedo, da je ta les namenjen ljudstvu, da s tem lesom gradimo in ustvarjamo novo ljudsko državo Titovo Jugoslavijo. Prav take ogromne količine lesnih odpadkov vidimo na zbirališču lesa tovarne Falersa, kjer izdelujejo lesovinske plošče naši najpridnejši delavci.

Pri vsem tem pa najdejo ti ljudje še vedno dovolj časa, da pomagajo našim kmetom. V nedeljo 28. julija so ponovno odšli na udarniško delo. 43 tovarišev je odšlo v vasi Kilovce, Račevo Brdo in Bitnje pomagati pospravljati seno tamkajšnjim družinam. Z največjo voljo in z marljivim delom so v 250 urah pokosili in raztrosili pokoseno travo po površini nad 200 ha travnika. — Medsebojno razumevanje med delavci in kmeti je prišlo do izraza v tem požrtvovalnem delu, ki se

Tovarna Škarpa, ki ima najvišjo lesno produkcijo v coni B, predela ogromne količine hlodov v gradbeni les.

IZ ROK V ROKE JE ŠLA OPEKA ENO URO DALEČ PRIPRAVLJALNA DELA ZA ELEKTRIFIKACIJO ŠENTVIŠKE PLANOTE

Že prvi dan, ko so pričeli začetno delo pri elektrifikaciji šentviške planote se je javilo 140 mož za kopanje jam za drogove; to število pa je iz dneva v dan naraščalo, tako da so izkopali v enem tednu 460 jam in tudi postavili vanje toliko drogov. Višek tega množičnega dela je bil dan, ko se je pojavila potreba po opeki za kabino. Opeka je bila v Spodnji Tribuši in trenutno ni bilo razpoložljivih prevoznih sredstev. Zato se je zbralo nad 350 prostovoljcev

Zena v Ilirski Bistrici gleda vsa zaverovana tekmovalno oglasno desko.

je končalo s skupno pesmijo, s skupnim veseljem. Delavci, ki to nedeljo niso odšli na košnjo, so v tovarnah zlagali les, pospravljali in čistili stroje, tako da proizvodnja ne bi v delovnem času nikakor trpela. Tudi uradništvo je ta dan delalo, in sicer pri sistematizaciji administracije in organizacije pisarn.

Jasno je potem, da je tekmovalna oglasna deska v Ilirski Bistrici vedno polna razglasov o tekmovalnih uspehih in da se pred njo neprestano ustavljajo ljudje, ki spremljajo potek dela. Na tej oglasni deski posamezne skupine udarnikov razglasuje svoje uspehe in javljajo, koliko so napravili za novo, Titovo Jugoslavijo.

in so se postavili v razdalji 3 metre drug od drugega od Tribuše pa do vasi Prapetno, ki sta dobro uro hoda druga od druge in si podajali opeko z rok v roke. Tako je bilo 4000 komadov opeke v enem dnevu na mestu. Opeka je bila preskrbljena, preskrbeli so se ostali material in sezidali kabino.

Tako dela naše ljudstvo, tako premaguje težave pri obnovi naše domovine.

KULTURA

Umetnost ljudstvu

GOSTOVANJA OPERNE SKUPINE LJUBLJANSKE OPERE NA PRIMORSKEM

V kulturnem pogledu doživljajo kraji v coni B velik preokret: prvič v zgodovini primorskih ljudi prihaja mednje opera, ki je bila vse doslej našemu človeku nedostopna, zaprta med štiri stene renesančnih ali baročnih stavb, kamor so imeli dostop le »pripadniki gornjih desetisočev«. Se več, če je tudi primorskemu človeku uspelo preriniti se v ta srečni kraj kulture, je tam dihala doslej njemu neznana »dvatisočletna kultura«, ki je svoje umetniške kvalitete podredila propagandi »črnih srajc«.

Danes pa ne samo, da so se široko odprla vrata vsega kulturnega izživljanja slovenskih ljudi, ne samo, da so se na stečaj odprla vrata ljubljanske Operne, kjer so se v sezoni kar zapovrstjo vršile sindikalne predstave, ampak so operni pevci stopili tudi v tovarne med svoje ljudi, vrnili so pesem, umetno izoblikovano, svojemu narodu in na taki poti so prišli člani ljubljanske Opere tudi na Primorskem.

20. julija so bili člani ljubljanske ljudske opere prvič deležni tistega prisrčnega sprejema, ki ga je sposobno napraviti menda samo primorsko ljudstvo. Pozdravljali jih je nasmejan obraz črnih rudarjev, pozdravila jih je pesem idrskih deklet, bili so sprejeti s tistim edinstvenim, preprostim, toda od srca prihajajočim: Dobrodošli, tovariši! In ljudstvo jih je obsulo s sveže dehtečim cvetjem. Nič čudnega ni, ko so ob pogledu na ta sprejem v očeh naših gostov zablestela solze navdušenja, saj so tudi oni tisti ljudje, nad umetnostjo katerih so si še včeraj lastili monopol ljudje iz gornjih desetisočev, ki jim niso nikdar dali tistega pravega priznanja, ker so se strogo držali načela, gospodar ne sme hlapcu nikdar dati razumeti, da mu kaj pomeni.

Ob pol 9. uri zvečer je bil v »Dolin« koncert. Kaj pomeni našemu ljudstvu prihod opere med ljudi, jasno dokazuje ta večer, ki je brez nadaljnega v zgodovini ljubljanske opere eden velikih, svetlih dni, ki ne pomeni samo velikega uspeha, ampak pomeni predvsem veliko preokret. Ta večer se je zbralo nad 2000 ljudi in z velikim navdušenjem sprejemalo to, kar je po prvih pripravih uspelo članom opere iztrgati iz zidov štirih sten in postaviti na preprost ljudski oder na vasi.

Po tem prvem gostovanju so sledila druga in po končanem desetem gostovanju moremo ugotoviti, da pomeni deset gostovanj na Primorskem deset prisrčnih sprejemov, pomeni desetkratno neporušno spoznanje, kaj dejansko pomeni delovnemu človeku nova, Titova Jugoslavija. Ze takoj drugega dne turneje po Primorskem je ljubljanska ljudska opera odšla gostovat k udarnikom na Vojško. Gostovanje na Vojškem pa je še jasneje pokazalo slovenskega kulturnega delavca partizana. Kljub temu, da je sledila ploha plohi, so gostje na prostem, v dežju zapeli udarnikom celo vrsto pesmi, tistih neustrašnih pesmi, ki bude v nas spomin na junaško osvobodilno borbo.

Nadaljnja gostovanja so se vršila

GOSTOVANJE LJUBLJANSKE OPERE V AJDOVŠČINI

V ponedeljek 29. julija so gostovali v Ajdovščini solisti, pevski zbor in plesni ansambl ljubljanske opere. Obisk ogromen. Program bogat in dokaj dobro izbran. Primeren bojevnemu ozračju in bojevnemu razpoloženju primorskega ljudstva. Temu razpoloženju je ljudstvo dajalo duška z načinom, kako je sprejemalo izvajanje posameznih točk. Ljubljanski gostje so imeli sami priliko prepričati se, kako jim je bilo ljudstvo hvaležno.

Prireditve se je vršila na odprtem, srečno izbranim in okusno opremljenem prostoru. Precej močan veter je nekoliko motil, bolj poslušalce nego akterje. Razpoloženja pa ni motil. Prireditve sama pa je le še pojačala in povišala duha bojevnega razpoloženja našega ljudstva. Motile pa so nekatere stvari, o katerih želimo povedati par besed. Naše ljudstvo je vajeno dobrih in množičnih prireditev. To ni več nekdanje provincialno ljudstvo. Dozorelo je v boju. Dozorelo in zrastle v vseh ozirih. Tudi kritično. Naši pevski zbori nastopajo večinoma prosto, brez not. Pevci ljubljanske opere in tudi recitatorji so imeli večinoma v rokah note in knjige. Pevski zbor je imel

v Cerknem, Tolminu, v Čepovanu, v Kalu, Grgarju, v Sempasu, Ajdovščini in Mančah. Na vseh teh koncertih po preprostih podeželskih krajih je bilo navzočih od 1200 pa do 1500 ljudi. V krajih v bližini demarkacijske črte, kot so to Kal, Grgar, Sempas in Manče, so prihitali tudi naši bratje iz cone A, to se pravi, so prihitali bratje od tam, kjer v »znajmenju zahodne demokracije« zapirajo slovenske šole, požigajo slovenske knjige, preganjajo slovenske učitelje in profesorje. Prihitali so ljudje od tam, kjer v siju tako zvane »zahodne demokracije« venejo še zadnje narodnostne pravice, katerim pomagajo pri odmiranju fašistični civilni policisti, CLN-ove bande, nad katerimi blagohotno drži v glasé-rokavice oblečeno grabežljivo roko zavezniška vojaška uprava.

In prav v teh krajih je bila tista prisrčnost, val navdušenja do slovenske umetnosti, ki je presegala vsa pričakovanja. In v Kalu smo gledali preprosto ženo, ki je s solznimi očmi kar naprej ploskala in vzklikala: »Tovariši, s to pesnijo naprej, ta pesem je prav tako doma v Gorici, v Trstu, Trzinu, ta pesem je naša, ta pesem najde odmeva v naših srcih!« In v teh ljudeh si videl nekaj velikega. Nikdar niso klonili in nikdar ne bodo klonili. In ko so odhajali tja proti bloku, kjer so dobro vedeli, da jim bodo v uniforme zavezniške armade oblečeni ljudje iz vseh koncev sveta pregledovali legitimacije, obračali žepe in torbice, če res po »etničnih pravilih« smejo nazaj v cono A; ljudje iz Amerike, iz Afrike, iz Kanade, iz Anglije jim bodo izpraševali dušo, če je res ta gruda, na kateri so se rodili, so se borili in delajo, lahko njihova, je zadonela med njimi naša prava, slovenska narodna pesem, skromna, domača, pa prav zato neustrašna, neuklonljiva, borbeno. Ko smo gledali te ljudi na bloku pri Grgarju, kjer jim je »čerin« skušal iztrgati z droga slovensko zastavo s peterokrako zvezdo in so se vsi zakadili proti nje, oboroženemu goloroki, da se je skrtil v barako, smo imeli občutek, da tem ljudem zaslonj groze v teh dneh, ko govore o miru z atomskimi bombami, ti bodo branili svojo besedo, ti bodo branili svoj jezik, svojo pesem do zadnjega.

»Toliko cvetja, toliko dobrodošlic, toliko gostoljubja ni nikdar doslej, smo prepričani, žela še nobena operna skupina na svetu, kakor smo je deležni mi, člani slovenske ljudske opere,« je izjavil vodja skupine tovariš Anžlovar. In res je. Poznamo mi bučno reklamo, svetlobne naprave, toda doslej niso poznali člani opernih skupin tega, da so ljudje pustili svoje delo sredi poletnega časa in šli postavljati slavolok, lepši kakor za katero koli »šagro«, niso doživeli tega, da bi mati iz skrinje potegnila prt, s katerim pregrne mizo samo na sveti večer, češ, danes so v naši hiši gostje, danes je pri nas opera.

Taki so prvi vtisi gostovanja slovenske ljudske opere po Primorskem.

v rokah, kakor se je izrazil nek delavec, cele aktovke not. To moti. In čeprav se ni opazilo, da bi bili izvajali pevci svoje točke zaradi tega bolj površno, ima poslušalec pri tem vendarle občutek, da se pevec ne čuti dovolj trdnega, da se ni uživel v pesem ali v povest. Od tod dejstvo, da je ljudstvo bolj aplavdiralo točkam, pri katerih so pevci ali recitatorji nastopili brez not in knjig. Naj bo pa tudi povedano, da so bile izvedene take točke z večjo globino, bolj živo. Kar je tudi naravno. Če se pevec ali igralec nista uživel v svojo ulogo, če ni postala pesem ali povest kri in meso pevca ali igralca, jima tudi note in knjiga v roki ne bosta pomagala. Kaj je res treba, da ima zbor note v rokah, tudi kadar poje stare narodne pesmi?

To dejstvo je ustvarilo občutek, da so pevci in igralci tu in tam nekoliko neprimerni, in to je motilo. Tudi plesi niso bili vsi na višini plesnega ansambla ljubljanske opere. Holandski ples, ki se je moral sicer ponoviti na zahtevo ljudstva, je bil vendarle preveč karikiran.

Razume se, da taki omejeni vredni nedostaki niso zmanjšali splošne-

ga vtisa in tudi ne hvaležnosti ljudstva za sicer dobro prireditve. Naj pa ljubljanska opera pri svojih bodočih gostovanjih na Primorskem upošteva silno dozorelost primorskega ljudstva in naj se ravna po njegovih bogatih tradicijah tudi pri svojem nadaljnjem razvoju doma. Teaterske prireditve bodo ostale za nas še dolgo časa vsenarodni praznik. Ampak, kakor stremimo za brezhibnostjo našega izživljanja na gospodarskem in političnem polju, moramo stremeti za brezhibnostjo tudi naših kulturnih prireditev, ki morajo postati duševni, umetniški izraz visoke stopnje našega življenja, ki smo jo dosegli na vseh poljih človeške dejavnosti. »Mi gremo naprej, ker moramo in moremo naprej. Zakaj ne bi šli, če moremo?« i. r.

VSEM KOLPORTERJEM ZA VZGLED

Pionirja Pepi in Danilo iz vasi Zatolmina v okraju Tolmin, stara prvi sedem in drugi osem let, sta si zadala nalogo, da bosta vsak večer raznašala časopise po vaskih hišah. Njun oče je padel v

partizanih že v začetku 1943. leta, zato tudi otroka nimata pravega doma. Imata pa veliko ljubezen do svobode, za katero je njun očka dal svoje življenje, in nepopisno veselje do razprodajanja naših časopisov.

Nekega večera sem prišla v hišo, kjer ta dva mala junaka stanujeta. Doma nisem našla nobenega, le na mizi sem ugledala list papirja in na njem napisane naslednje besede: »Mama, nočjo nisva-

nesla časnikov po hišah, ker je preveč šel dež in nisva imela lamrene; bouna pa jutre ustala in jih prodala« — spodaj pa je bil podpis malega Danila. Srečno sem se počutila, da so prav v moji vasi naši najmlajši taki junaki, polni čuta odgovornosti in ljubezni do slovenske tiskane besede.

To pa naj bo v vzgled vsem kolporterjem naših časopisov.

Mladinka Dora

CELO NOČ SO DELALI, DA SO SPRAVILI CEMENT POD STREHO

Vas Grudnica je majhna, leži na meji med Tolminskim in Grgarskim. V času tekmovalja je ta mala vasica pokazala toliko požrtvovalnosti kot malokatera. V nedeljo, 28. julija so tudi v tej vasi imeli udarniško nedeljo in so v 55 urah prečisti 10 kub. metrov ruševin in presejali 2 kub. metra peska.

Dne 18. julija pa so se nekateri mladinci te vasi res izkazali. V Grudnici namreč obnavljajo hišo. Iz Tolmina je proti večeru dospel kamjon, ki je pripeljal potrebni material za gradnjo slednje. Kamiona pa ni bilo mogoče pripeljati do hiše in so morali material odložiti 150 m proč od stadišča. Takoj so se javili štirje tovariši, in sicer Cerne Andrej, Jakulin Julij, Kofol Janko in Maver Justin, da prenesejo ta material pod streho, da se ne bi poskodoval na dežju (cement). Začeli so delati ob 23 in so delali vso noč do jutra in so v tem času prenesli k hiši 9 q cementa, 1 q železa in 50 kom. tramov, ki so dolgi 6 m in debeli 12 krat 15.

Ti tovariši so delali ves prejšnji dan na pripekajočem soncu pri košnji. Kljub temu, da so bili zgarani od celodnevne dela, so šli z velikim veseljem in dobro voljo na delo za obnovo in pokazali, da žrtujejo, če je treba, tudi ponočne ure dragocenega spanja in delajo za skupnost, ko drugi sladko spijo.

Istotako so se drugi dan proti večeru javili na prostovoljno delo Cerne Rafael, Maver Marija, Mrak Milka, Jakulin Cecilija in Cerne Mirko ter Mrak Celestin in so v osmih urah prenesli do hiše 7 q apna in pol kubičnega metra desk za gradnjo. Tudi ti tovariši in tovarišice so bili trudni od celodnevne dela, a se niso bali žrtve, ko je šlo za korist skupnosti.

Naj bodo vsi imenovani vsem za zgled velike požrtvovalnosti, ko gre za našo boljšo bodočnost, za našo novo Jugoslavijo.

OD TEDNA DO TEDNA

MIROVNA KONFERENCA V PARIZU JE PRIČELA Z DELOM. — LJUDSTVO JULJSKE KRAJINE ZAHTEVA PRIKLJUČITEV CELOTNEGA OZEMLJA K JUGOSLAVIJI. — MARŠAL TITO OBISKUJE MNOGE KRAJE JUGOSLAVIJE. — POLITIČNI POLOŽAJ V EVROPI. — REAKCIONARNE KLIKE ANGLIJE IN AMERIKE UVELJAVLJAJO VSAD DAN BOLJ SVOJE IMPERIALISTIČNE TEŽNJE

★ ★ ★

NA MIROVNI KONFERENCI 21 ZAVEZNIŠKIH DRŽAV JE JUGOSLAVIJA ENAKOPRAVEN ČLAN, KI BO Z MOČNIMI ARGUMENTI ODLOČNO BRANIL SVOJE PRAVICE

Mirovna konferenca 21 zavezniških držav v Parizu se je pričela. Namen te konference je izdelati mirovne pogodbe z bivšimi satelitskimi državami Italijo, Romunijo, Bolgarijo, Madžarsko in Finsko. Za začasnega predsednika te konference je bil izvoljen francoski zunanji minister Bidault, ki je izrazil prepričanje, da se bo našla ugodna rešitev, ki bo omogočila vzpostavitev miru v svetu. Izvolili so več raznih komisij; kot podpredsednik komisije za poslovniki je bil izvoljen tovariš Edvard Kardelj. Na prvih sejah so podali voditelji delegacij načelne izjave. Delegacije proučujejo sedaj načrte mirovnih pogodb, izdelane od štirih zunanjih ministrov, kjer je dosežen sporazum v najvažnejših točkah. Sedaj se bodo rešila ostala vprašanja, predvsem gospodarska, ob sodelovanju vseh delegacij. Uspeh je odvisen od tega, da se pravilno prične reševati naloge, ki stoje pred udeleženci. Ko bo

opravljeno to delo, bodo države, ki so podpisale premirje s premaganimi državami, sestavile končna besedila mirovni pogodb.

Pred odhodom jugoslovanske delegacije iz Ljubljane, ki so jo spremljale ogromne množice in štafete, je njen vodja tovariš Edvard Kardelj izjavil: »Delegacija bo ostala zvesta svojemu ljudstvu in bo branila njegovo čast in svobodo. Ne bomo le prav naših narodov, temveč pravično stvar vsega človeštva. Vlada na čelu z maršalom Titom ne bo nikdar pristala na krivične odločitve. Ne mislim ustvarjati iluzij in preokovati, kakšne bodo odločitve. Ne odlašamo sami, odločitev ni odvisna, ali pristanejo na sklepe konference ali ne, eno pa je gotovo: branili bomo svobodo in čast našega ljudstva.« Vztrajati v borbi, to je misel, ki preveča danes množice Jugoslavije in Juljske krajine.

POD POSLEDNIMI OSTANKI DEMOKRATICE MASKE SE RAZKRIVA STVARNOST, KI UTRUJE V VSEH NAPREDNIH SILAH SVETA PREPRICANJE, DA POSTAJA ZVU ZGOLJ APARAT ZA DUSENJE OSNOVNIH DEMOKRATISNIH IN CLOVEKANSKIH PRAVIC, ZA KATERE JE LJUDSTVO JULJSKE KRAJINE PRELILLO NEIZMERNE POTOKE KRVI

Francoski tednik »France Nouvelle« piše, da se je današnji težki položaj antifašističnega prebivalstva Trsta pričel, ko je ZVU ukinila ljudsko oblast in prevzela gospodarsko, sodno in politično oblast v svoje roke. Danes izvaja ZVU odkrito sovraštvo proti slovenskemu prebivalstvu in proti vsem demokratičnim pristajem priključitve k Jugoslaviji. Cona »A« je danes pribežališče vseh jugoslovanskih in italijanskih fašistov. Namen ZVU je jassen: uničenje gibanja za združitev z Jugoslavijo. Dejstvo je dovolj: ZVU je prepovedala manifestacije ljudstva ob obletnici padca fašizma; civilna in vojaška policija krade hrano delavcem iz njihovih skladišč v Trstu; civilna policija razganja žene, ki zahtevajo izpustitev zaprtih antifašistov; ZVU nadaljuje z nasilno likvidacijo slovenskih šol; ZVU je ukinila izredno porotno sodišče, ki je imelo nalogo soditi predvsem zločine sodelovanja z okupatorjem; ZVU pošilja Andersove tolpe, četnike in ustaše v uniformah civilne policije nad

ljudstvo; CLN-ovci so hoteli minirati Ljudski dom v Gorici; škedenjski proces se je zaključil z oprostitvijo vseh obtožencev; ozopovci in fašisti vedno bolj terorizirajo domače prebivalstvo v Slovenski Benetici itd.

Vse tako postopanje in ukrepi ZVU pa ne bodo dosegli svojega cilja: v dnevnih mirovne konference z vsemi silami oslabil bo borbo ljudstva Juljske krajine za priključitev k Jugoslaviji. Nasprotno, ti ukrepi se bolj mobilizirajo ljudstvo, enotno in združeno v SIAU, v njegovi herojski in pravični borbi. Val razgibanosti in borbenega poleta slovenskih in italijanskih množic v Juljski krajini vsak dan bolj raste. 1090 resolucij za pravične meje, ki jih je poslalo primorsko ljudstvo v zadnjih tednih, to dokazuje. To dokazujejo tudi veličastne manifestacije po vsej Juljski krajini ob odhodu jugoslovanske delegacije v Pariz. Nas boj ne bo končan, dokler ne bomo dosegli svojih pravic.

»LJUDSKA FRONTA JUGOSLAVIJE JE V SVOJIH VRSTAH IZBRALA VSE, KAR JE POZITIVNEGA, DA BI ČIM LAŽE OBNOVILI SVOJO DRŽAVO«, JE IZJAVIL MARŠAL TITO

Na svojem obisku v Splitu je tovariš maršal Tito poudaril med drugim tudi pomen Ljudske fronte, ki je občeljudska organizacija in katere člani so pristajali enotnosti naših narodov. Zato ne bomo pustili, da se ustvarjajo znotraj nekakšne skupine, ki imajo posebne interese. Proti takim, ki napadajo interese ljudstva in skušajo razbiti enotnost naših narodov, ne bomo imeli nikakega usmiljenja. Nobena cerkvena imuniteta ne more ščititi tistih, ki napadajo interese ljudstva; s poštnimi duhovniki, ki ho-

čejo iti z ljudstvom, pa bomo najlepše postopali. Maršal Tito je poudaril tudi pomen Ljudske mladine Jugoslavije, zlasti pa mladinskih delovnih brigad, v katerih si bo mladina okrepila voljo do dela in hotenje po znanju. Ljudstvo Jugoslavije razume težave in se odreka marsičemu v prepričanju, da z vsakim dnem nastopajo boljše pogoji za življenje. Ljudska oblast pa bo posvetila vse sile obnovi gospodarstva in izboljšanja življenjskega standarda delovnega ljudstva.

NAPREDNI NARODI EVROPE GRADIJO SVOJE DRŽAVE, V NEKATERIH DEŽELAH PA RASTE FAŠIZEM

Te dni je bila češkoslovaška delegacija v Moskvi. Sovjetska zveza je pokazala polno razumevanje za življenjske potrebe nove CSR. Dogovorili so se o vojnem plenu Rdeče armade in industriji, ki bo pripadla brez odškodnine CSR, sporazumeli so se o oborožitvi in pripravi češkoslovaške vojske in o celi vrsti drugih načinov gospodarskega sodelovanja. Na popolno soglasnost sojet-ske vlade je naletela delegacija tudi gle-

de svojih predlogov na mirovni konferenci. — Narodno sobranje Bolgarije je sprejelo zakon o referendumu in o sklicanju velikega Narodnega sobranja, ki pomeni nadaljnji korak k izgraditvi demokratske Bolgarije. Na referendumu 8. septembra bo ljudstvo glasovalo, da se ukine kraljevina in proglasi republika. Volitve v veliko Narodno sobranje pa se bodo vršile v cilju izdelanja nove ustave, ki bo v svojih osnovnih načelih

garantirala vse politične, gospodarske, kulturne in socialne pridobitve bolgarskega ljudstva v borbi proti monarhiji, fašizmu in reakciji.

Demokratske stranke Grčije, združene v EAM-u, so poslale memorandum trem velešilam, v katerem poudarjajo, da se je notranji položaj Grčije v zadnjih tednih poslabšal. »Izredni ukrepi« vlade so naperjeni proti demokratskim državljanom, desničarski teroristi pa dobivajo vso podporo državne oblasti. Demokratske stranke se obračajo na tri velešile, naj pomagajo pri ustanavljanju miru in demokracije v Grčiji. Edina rešitev je postavitve resnične ljudske vlade, v kateri bodo predstavniki vseh demokratskih strank. — Volitve v Turčiji priznava turški tisk za nezakonite in ponarejene. Za časa volitev so stavili ves državni stroj v pogon, kljub temu pa narodno-republikanska stranka ni mogla zmagati. Zmagala je samo s ponarejanjem. Med narodno-republikansko stranko, ki je na oblasti, in med fašizmom ni več nobene razlike. Volja in svoboda ljudstva sta poteptani, v Turčiji je danes fašizem.

REAKCIONARNE KLIKE ANGLIJE IN AMERIKE SKUŠAJO OČUVATI BIVŠE FAŠISTE IN UVELJAVLJAJO VSAK DAN BOLJ SVOJE IMPERIALISTIČNE TEŽNJE V SVETU

Hitrost denacifikacije v anglo-ameriški okupacijski coni Nemčije še zdaleč ni zadovoljiva. Okoli Münchena in Nürnberg se zbirajo in delujejo reakcionarni elementi iz vse Evrope; tu je gosta mreža taborišč poljskih, ukrajinskih, češkoslovaških in jugoslovanskih fašističnih krivnikov in zločincev, ki vršijo svojo propagando z vednostjo mnogih višjih angleških in ameriških funkcionarjev. — Del anglo-ameriškega tiska danes razpravlja o ameriskem načrtu za združitev zahodne okupacijske cone Nemčije in hoče prikriti sovraštvo tega »načrta« napram Sovjetski zvezi. Nujnost združevanja skušajo prikazati kot edino sredstvo za uničenje ostankov fašizma. Toda SZ stoji na stališču, da je predpogoji za združevanje Nemčije izvršitev vseh sklepov o uničenju fašizma in razorožitvi Nemčije. V teh poizkusih se kažejo vplivi angleških trustov, ki bi radi obdržali svoj vpliv v Nemčiji.

Nekateri britanski krogi propagirajo tudi zelo lepe načrte o centralni Afriki. Nekdanje »mandate« skušajo prebarvati v »varštva«, »varuh« pa naj bi bila zopet Anglija. »Nepristranost varštva« je najbolj jasno razkrita v zahtevah, da bi angleška armada imela pravico v teh deželah obdržati vse svoje položaje. Z mnogimi lepimi obljubami Afričanom pobijajo dve muhi na en mah: svet skušajo osumniti s svojo velikodušnostjo, obenem pa hočejo obdržati svoje kolonialne posesti.

Ameriški vojni dobavitelji, ki jim je vojna pokazala veliko dobičkanost monopolističnega kapitala, še nadalje bogatijo z oskrbovanjem številnih vojaškopomorskih oporišč ZDA po vsem svetu in s pripravami za novo oboroževanje, zlasti z atomsko bombo. Tudi novo sprejeti zakon ZDA, po katerem bo lahko vlada nadomestila delniškim družbam izgubo zaradi stavk, financira kapitalistične monopole v boju proti delavstvu. Kapitalistični monopoli v ZDA, ki so obogateli v vojni, tudi danes podpirajo delovanje nekaterih političnih skupin, ki propagirajo novo vojno ter sejejo razdor in negotovost.

Navzočnost ameriških čet na Kitajskem ovira notranjo utrditev kitajske države. Ta navzočnost tudi ne služi miru. Državlanska vojna se ne bi razširila, ako ne bi ZDA pošiljale Kuomintangu vojnega materiala.

Vsa ta dejstva nam kažejo, da nekaterim krogom v zahodnih državah ni prav nič na tem, da bi se zagotovil mir v svetu in samoodločba narodov.

Kako je v drugih državah

Bratska Češkoslovaška

Narodi češkoslovaške republike so bili prvi med slovanskimi narodi, nad katerimi se je razbesnela fašistična pošast. Dne 15. marca 1939 se je začelo šestletno trpljenje in šestletna borba narodov Češke in Slovaške proti nacizmu. Dežela je bila poteptana, toda ne premagana.

Ko je praško ljudstvo 28. oktobra 1939 izšlo na ulice, da v tihi, toda močni in protestni demonstraciji, s črnim florom čez češkoslovaško zastavo, proslavi svoj narodni praznik, je obležalo na praških ulicah 300 Pražanov — mrtvih ali ranjenih po okupatorskih streljih. Kri na Vaclavskih namestihi je postala simbol borbe naroda, ki tudi pod okupacijo slavi svoj narodni praznik in ki je pripravljena, da se bori do konca za svojo osvoboditev in osvoboditev vsega človeštva od fašističnih zasluževalcev.

Barbarski bes fašizma se je vrغل na svobodoljubno slovansko mladino. Dne 27. novembra se je Praga poslovala od ubitega dijaka Jana Opletala. Nemci so ponovili svoje zverstvo. Dva dni potem se je začelo v najbližji okolici Prage, na letališču Ruzině množično pobijanje čeških rodoljubov. Ustreljenih je bilo 27 slušateljev praške univerze. Tu, v Pragi je gestapo prvič odprl svoje zloglasne lagune na Pankracu in jih napolnil s pretepenimi češkimi rodoljubi. Sinove češkega in slovaškega naroda so odganjali v taborišča smrti v Dachau, Oranienburg in drugam.

Obnova škodovanih tovarn

Najlepše strani v zgodovini češkega in slovaškega naroda proti fašizmu zavzema nedvomno slovaška narodna vstaja, ki se je razplamtela avgusta 1944 v sruču Slovaške, v Turčanskem Svetem Martinu in Banskí Bistrici. Od tam se je vstaja razširila na vse ozemlje Slovaške ter zajela ves svobodoljubni slovaški narod. Banska Bistrica in Turčanski Sv. Martin sta bila središče svobodnega ozemlja, ki se je obdržalo ves čas vstaje. Tu je bilo središče in vodstvo vstaje, radijska postaja in sedež Slovaškega narodnega sveta. Partizanski oddelki so se borili hrabro v gozdovih in na slovaških planinah.

Slovaški izdajalci so hoteli v začetku omalovaževati pomen slovaške vstaje. Toda ko so bili v noči med 23. in 24. avgustom vrženi v zrak vsi mostovi na Vagu in porušena dva velika predora na železnici, ki je bila zelo pomembna za oskrbo nemške vojske na ruskem bojišču, so slovaški Quislingi in nemški okupator spoznali moč in pomen slovaške ljudske vstaje.

Potem je prišla redna nemška vojska, da bi zadušila vstajo in rešila domače izdajalce pred slovaškimi rodoljubi. Čeprav slovaški uporniki in partizani niso imeli težkega orožja ter so se morali boriti z Nemci, ki so bili oboroženi z minometi, s strojnimi tanki in letali, vendar niso opustili borbe. Končni obračun slovaške vstaje znaša: 40.000 ubitih Nemcev, 283 nemških vojaških vlakov s 3000 vagoni vrženih v zrak in 60 nemških letal sestreljenih.

V Banskí Bistrici je bilo proglašeno že v začetku vstaje, da bo obnovljena skupna država Čehov in Slovakov in da je treba uničiti fašizem — kot glavni nalogi vstaje.

Po šestletni nemški zasedbi je ostala država oropana, ljudstvo obubožano,

prejšnje čase dobro razvita češkoslovaška industrija pa je bila hudo poškodovana. Vse, kar je bilo mogoče odnesti, je nacistični okupator odnesel. Nemci so polnih šest let vlačili iz Češkoslovaške celotne industrijske naprave, velike in dragocene stroje — v Nemčijo. Industrijsko mesto Plzen, škodovi zavodi, naprave za izdelovanje sintetičnega bencina v Mostu in še mnoga druga podjetja so bila po večini poškodovana in nesposobna za delo.

Po šestih letih fašističnega jarma je stopila v deželo Čehov in Slovakov zmagovita Rdeča armada in je s pomočjo slovaških in čeških partizanov enkrat za vselej izgnala fašističnega okupatorja z ozemlja češkoslovaške republike. Majniška revolucija leta 1945 ni pomenila le osvoboditve, temveč tudi velik prevrat za vse prihodnje življenje narodov Češkoslovaške. Prekaljeni z izkušnjami in borbami med vojno so Čehi in Slovaki šele zdaj ustvarili resnično notranjo enotnost. V novi skupnosti ni hegemonije naroda nad narodom. V novi republiki enakopravnih narodov gradijo Čehi in Slovaki svojo domovino s skupnimi napori.

Po osvoboditvi so se Čehi in Slovaki lotili dela s svojo znano vztrajnostjo, da obnovijo svojo deželo. Največje napore za obnovo posvečajo industriji. V pitem letu, odkar je dežela osvobojena, je doseglo to delo velikanške uspehe.

Največja težava, ki ovira češkoslovaško industrijo, je pomanjkanje premoga. Premoga primanjkuje, ker ni dovolj strokovnih rudarskih delavcev, ki so se pred vojno rekrutirali po večini iz vrst Nemcev. Da bi odstranili to pomanjkanje strokovnih delovnih moči, je češkoslovaška vlada povabila iz Amerike, Belgije in Francije vse češke in slovaške rudarje, naj bi se vrnili v domovino in pomagali obnovljati svojo državo. Razen tega usposablja nov kader mladih rudarskih delavcev, ki zdaj v glavnem prevzema vse breme proizvodnje premoga.

Češkoslovaška vlada sistematično izseljuje Nemce iz države. V domovini Čehov in Slovakov lahko ostanejo samo tisti Nemci, ki so se odkrito pridružili borbi češkega in slovaškega naroda proti fašizmu in ki so z dejanji pokazali, da so proti nacistom. Množično izseljevanje Nemcev se je začelo že v tej zimi in se stalno nadaljuje. Na ta način se bo dežela enkrat za vselej osvobodila svojih vekovnih sovražnikov, ki so jo izpodkopavali znotraj in jo napadali od zunaj.

Izdajalce in kolaboracioniste ljudstvo

Rudarji v Kladnu med govorom predsednika sindikatov, ki jim govori o Jugoslaviji

odločno kaznuje. Doslej so ljudska, sodišča izreкла nad 3000 obsodb nad sodelavci okupatorja. Pred ljudskim sodiščem so člani quislinške vlade, skupina oficirjev — sodelavcev okupatorja, 20 novinarjev in 20 »kulturnih« delavcev, ki so delovali proti interesom lastnega naroda. Sleherni izmed teh izdajalcev bo prejel zaslužen kazen.

Vprašanje prehrane na Češkoslovaškem je še vedno zvezano z velikimi težavami. Na vzhodnem Slovaškem se

hranijo cela okrožja z živečem, ki prihaja iz zahodnih pokrajin republike.

Zaradi posledic vojne se gospodarsko življenje v teh pokrajinah obnavlja znatno težje kakor na zahodnem Slovaškem in vzhodnem Moravskem, kjer so razmere boljše. Skoraj v vseh pokrajinah je občutno pomanjkanje premoga in uporaba električnega toka in plina je še vedno omejena. Toda ljudstvo se zaveda težav in ve, da bo s svojim delom in vztrajnostjo premagal vse ovire.

Tako delamo za Tita, za Jugoslavijo

Obnovitvena zadruga Dol. Predmeja v Vipavskem okraju gradi 21 stavb. S kreditom 250.000 lir, ki so ga dobili za obnovo, so napravili vrednost v izvršenem delu L. 1.000.000 in v materialu, ki ga imajo še na razpolago za nadaljnjo obnovo 1.000.000 lir, skupaj torej 2 milijona lir, kar potrjuje, da res udarniško delajo in da so prav tako požrtvovalni kot so bili v času borbe, ko so dajali vse, tudi svoje imetje, za zmago nad fašizmom. Predvidenih je bilo za obnovo 14 zgradb. Gradijo jih pa 21.

Delavci in nameščenci pri Poverjeništvu PNOO oddelka za gradnje so od 25. maja pa do 13. julija dali od svojega zaslužka v fond za obnovo 84.593 lir. In sicer delavci in nameščenci pri Upravi oddelka za gradnje 6131 lir, Uprava tehničnih baz 1000 lir, nameščenci Pokrajinskega gradbenega podjetja 4800 lir, delavci gradbenega podjetja 61.712 lir, cestna baza Okraj Idrija 8050 lir, civilna bolnica v Vipavi 2900 lir.

Nameščenci odseka za kmetijstvo in gozdarstvo pri Pov. PNOO pa so dali od svoje plače v času od 25. 5. do 25. 6. t. l. v fond za obnovo sledečo vsoto: Kuštrin Danilo 700 lir, Murcina Boris 645 lir, Vidmar Vitomir 650 lir, Tribuš Alojz 570 lir, Stemberga Iva 300 lir. Poleg tega so se odpovedali dnevniciam in sicer: Kuštrin Danilo 10 dnevniciam, Mercina Boris 4, Tribuš Alojz 4 in pol, Mayer Evgen 4 dnevniciam. V kolikor niso bili službeno odsotni, so se vsi udeležili dvakratnega udarniškega dela ob nedeljah po 7 ur. Pri službenih voznjakih so s tem, da so potovali skupno z drugimi odseki po terenu, prihranili 50 odstotkov stroškov.

V Tolminskem okraju so napravili 7218 ur težaškega dela, dela na cesti 2610 ur, za čiščenje ruševin in obnovo hiš 990 ur, sekanje in žaganje lesa 250 ur, gradnja in popravilo mostov 245 ur, čiščenje jarkov 59 ur, čiščenje 13.000 m² planine (pašnikov) 165 ur, druga težaška dela 2523 ur. Profesionalističnega dela 4048 ur, pri poljskem delu 2291 ur, za pripravo apna za popravilo šole 60 ur, razna profesionalistična dela 1697 ur. Prevoza s konji 398 ur, prevozov s kamioni 177 km. S kamionom se je prepeljalo 440 stotov peska iz Tolmina v Čepovan, 10 ton železa in 6000 cementnih strešnikov. V fond obnove se je zbralo 46.204 lire. Lastni stroški pri obnovi in prostovoljni prispevki za Brčko-Banoviči 104.034 lir. V gradivu je preračunana vrednost 10.000 lir, v nabrani hrani preračunana vrednost 1395 lir, za vojne sirote 265 lir, za obnovo mladinskega doma v Modreju, zbranih 690 lir. Dovolili smo: 4 košaraste apnenice z 8880 prostovoljnimi urami, ki bodo dale 2095 stotov apna v vrednosti 657.000 lir. V Stržiščah je 300 delavcev delalo od 25. maja do 22. julija 3000 prostovoljnih nadur, s čimer so doprinesli 105.000 lir. V vsem okraju je bilo nasute in popravljene 15 km ceste. Nakopane 21 kub. metrov peska za obnovo Lokve in Čepovana. Popolnoma smo obnovili 4 stavbe, delno pa pet. Izgotovili so tudi 5 streh na poslopjih, obnovili 1 most v dolžini 12 metrov in zgradili enega novega v dol-

žini 15 metrov, očistili so 3500 m² cestnih jarkov, pripravili in na cesto navozili 348 kub. metrov gramoza in nabrali 1000 kilogramov starega železa, popravili en vodovod na planinskem pašniku, očistili in odkrili 8 kvadratnih metrov ilovice za opeko.

To je bilo izvršeno v času Titovega tekmovalstva od 10. junija do 25. junija t. l.

Od 25. junija do 10. julija pa je bilo izvršenega 20.366 ur težaškega dela z zneskom 554.988 lir, 6744 ur dela na cesti z zneskom 202.260 lir, za kopanje peska 392 ur 11.760 lir, čiščenje ruševin in poprava hiš 64.590 lir, sekanje in žaganje lesa 1333 ur 35.925 lir, gradnja in poprava mostu 281 ur 5620 lir, čiščenje jarkov 396 ur 9453 lir, čiščenje in popravila na planinah (pašnikih) 571 ur 17.130 lir, poprava vodovodov 100 ur 3000 lir, popravila in razna druga dela na železniški progi Avče-Podbrdo, skupno poročilo od 25. 5. do 10. 7. t. l. 4992 ur 149.760 lir, razna druga težaška dela 3143 ur 55.490 lir, profesionalističnega dela 7841 ur 228.075 lir, pomoč pri poljskem delu 3390 ur 91.069 lir, priprava apnenic in apna 2920 ur 87.600 lir, razno drugo profesionalistično delo 1531 ur 49.406 lir, prevozi s konji 621 ur 58.150 lir, prevozi s kamioni 40 km 3200 lir. Prostovoljni prispevki zbrani za obnovo v denarju 63.508 lir, lastni stroški pri obnovi 4640 lir, v gradivu preračunana vrednost 66.030 lir, v hrani preračunana vrednost 2823 lir. Prostovoljni prispevki za mladinsko brigado Brčko-Banoviči 1424 lir. Prostovoljni prispevki za Čepovan in Lokve vrednost v hrani 6770 lir, v denarju 1122 lir. Nasute in popravljene je bilo 9720 metrov ceste, nakopane 21 kub. metrov peska, popolnoma obnovljena 1 hiša in 4 seniki, delno pa 1 delavnica, 4 hiše in 3 seniki, popravljena 1 slamnata streha, obnovljen 1 most v dolžini 5 metrov, očiščeni 10.300 metrov cestnih jarkov, pripravljenega in na cesto pripeljanega 73 kub. metrov gramoza, popravljen en vodovod, napravljena nova pot v dolžini 900 metrov, zgrajeni dve napajalnici na planinah, postavljeni železni drog za stavbo, popravljena železniška proga v dolžini 10 km, napravljenih je bilo 60 kub. metrov dirk.

V okraju Ilirska Bistrica pa so bile v mesecu juniju zbrane v fond za obnovo sledeče vsote: trgovci 281.689 lir, gostilničarji 113.886 lir, obrtniki 12.800 lir, vozniki 204.229 lir, razne nabiralne akcije 119.148 lir, delavci in nameščenci tovarne Tomšič 28.311 lir, delavci in nameščenci premoženika Snežnik 68.605 lir, delavci in nameščenci gozdne uprave Snežnik 53.550 lir, delavci in nameščenci pri Okr. NOO 26.388 lir, delavci in nameščenci Gospodarske zadruge 5198 lir, prosvetni delavci 12.807 lir, nameščenci kazenskega zavoda 3455 lir, delavci in nameščenci tovarne lesovinskih plošč Falersa 25.297 lir, delavci in nameščenci žage Škarp 23.815 lir, delavci in nameščenci žage in tovarne Samsa 21.663 lir, delavci in nameščenci mizarske zadruge 10.716 lir, nameščenci PTT 3494 lir, delavci in nameščenci podružnice splošne mešane zveze 5785 lir, delavci in nameščenci žage in tovarne Urbančič in Bač na Pivki 15.140 lir. Skupno darovano za fond za obnovo od vseh navedenih 1.031.893 lir, za pomoč stavkajočim v Trstu zbranega 266.013 lir.

Na žagi Tomšič Viktor se je v prvih 12 delavnih dneh Titovega tekmovalstva preselilo normo za 4,89%, z varčevanjem v odpadkih, katere se je prej delilo kot drva za kurjavo se je sedaj v navedenem času prodalo lokalni industriji in rudniku Raša 60 prostorninskih metrov obrezkov 129 q skorcev 97,50 q ostan- kov hlodov in lupljenja. V izkoriščanju hlodov smo dosegli pri polnojarmentiku pri prizmiranem lesu in komisijskih na- ročitih in svežih hlodov čistega izdelka 80,92%, medtem ko so tračne žage, ki so žagale defektne (stare) hlode imele manjši procent. Zasludujemo še naprej

proces izkoriščanja hlodov, da bomo odstotek odpadkov še zmanjšali.

V času od 16. do 30. junija smo obdržali produkcijo na prejšnji višini. Odpadke smo izkoristili do maksimuma. Premogovniku Raša in tovarni lesovinskih plošč (Falersa) smo odpremili 52.099 kub. metrov kamion od tovarne je prevozil material za obnovo v vrednosti 25.000 lir. Delavci in nameščenci so si zadali nalogo, udarniško zgraditi tovarniško kopalnico.

Premogovnik Snežnik tekmuje s trbovskimi rudarji, ter je že v maju dosegel celo vrsto uspehov. Tako je rudniški učinek porastel za 16% v primeri z aprilom, potrošnja jamskega lesa se je znižala od 0,05 m³ na tono v aprilu, na 0,04 m³ na tono v maju. Potrošnja električne energije se je povišala v primeri z aprilom za 17%, kar pa je pripisati uvedbi nove strojne ventilacije obrata Zarečica, s čimer so se poboljšali delovni pogoji, posebno v zdravstvenem pogledu. Število akordnih dnevnih napram celokupnemu številu izvršenih dnevnih je padlo od 25% v mesecu aprilu od 22% v mesecu maju z ozirom na izredne prilike odkopa premoga. Število napravljenih predlogov za poplavljanje dela znaša tri predloge. Na stenčah je bilo izloženih 13 člankov. Na časopisje je naročenih 34% delavcev. Za Rdeči križ je bilo napravljenih 27 dni z vsoto 6316 lir.

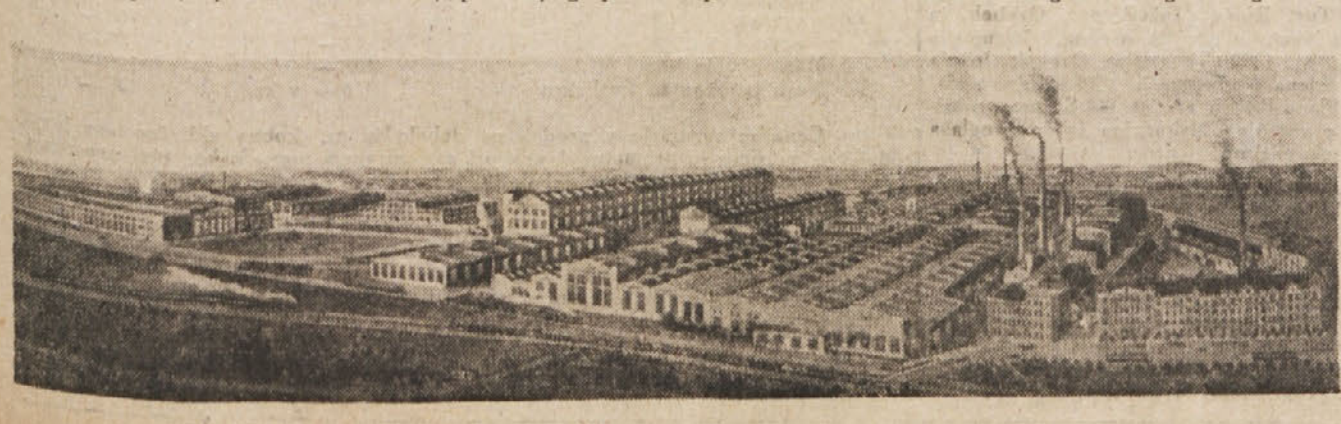
V mesecu juniju se je dvignila delovna disciplina pri prihajanju in odhajanju o pravem času na delo in z dela na 95 odstotkov. Proizvodni stroški so se znižali za 62%. Potrošnja jamskega lesa se je znižala napram potrošnji v aprilu za 4%. Potrošnja električne energije na tono se je znižala napram aprilu za 45%. Število naročnikov se je dvignilo na 54%.

V nabavno in prodajno zadrugo se je vpisalo 21 članov (delavcev). V sindikatu je organiziranih 100%. Redno plačujejo članarino 100%. Politična vzgoja rudarjev se vrši dvakrat mesečno. Učinek politične vzgoje je 90%. V juniju je bilo izloženih na stenčah 16 člankov. V juniju se je ustanovil pevski zbor z 28 pevci.

Okraj Herpelje-Kozina. Delavci in nameščenci Okrajnega NOO so dne 1. 6. v 76 urah očistili vrt približno 600 m². Dne 8. 6. je 22 delavcev in nameščencev Okrajnega NOO napravilo 88 ur pri obdelavi polja v Odoljni. Pleli in osipali so krompir. Obdelanega je bilo 900 m² polja. Dne 10. 6. se je udeležilo dela 19 delavcev in nameščencev Okr. NOO, napravili so 95 ur pri osipanju krompirja. Dne 15. 6. se je udeležilo 21 delavcev in nameščencev Okr. NOO udarniškega dela in delalo 105 ur. Posekali so 122 dreves v gozdu, katere bodo rabili pri obnovi požganih hiš v vasi Tatre. Skupno je bilo torej napravljenih 364 ur. Posekanih in pripravljenih dreves za odvoz 122. Obdelanega 2100 m² polja.

Dne 29. junija je 21 nameščencev Okr. NOO šlo na udarniško delo, na cesto Kozina—Rodik. Skupno je bilo napravljenih 80 ur na cesti Kozina—Rodik, 130 pa pri pripravi talovadišča in drugih pripravah za fizikolno prireditve. Dne 30. junija je bilo napravljenih 230 ur in sicer pri fizikalni prireditvi v Herpeljah. Dne 8. 7. t. l. je 31 delavec in nameščencev Okr. NOO razložilo iz vagona 80 m³ desk, katere so zložili na skladišče. Deske so namenjene za porušene in požgane vasi. Napravljenih je bilo 122 ur. Dne 10. julija je 29 delavcev in nameščencev Okr. NOO preneslo in zložilo 75 m³ lesa na kolodvoru, napravili so 94 prostovoljnih ur.

Okraj Postojna. Obnovitvena zadruga okraja Ilirska Bistrica—Pregraje je napravila iz fonda za obnovo, delo, ki je 21krat več vredno nego je bil nakazan kredit. Obnovitvena zadruga Tominije pa je napravila delo, ki je 13krat več vredno nego je bil nakazan kredit. Na Pregraju bo pomnožitev vrednosti dela sedaj nekaj padla, ker imajo še nabaviti streho.

Tovarne »Maršala Tita« pri Pragi

FIZKULTURA

Kardeljeva štafeta v Tolminskem okraju.

NOGOMETNO PRVENSTVO

F. D. Ajdovščina : F. D. Tolmin 2 : 3 (1 : 2)

F. D. Postojna : F. D. Idrija 14 : 0 (3 : 0)

V nedeljo 28. julija se je odigrala na igrališču v Ajdovščini nogometna tekma med F. D. Ajdovščino in F. D. Tolminom. Igra je bila ves čas napeta in borbeno, saj se je igralo za točke in odločalo o usodi finalista za slovensko ligo.

Začetni udarec so imeli Ajdovci, ki so v 20. minuti dali prvi gol. Toda kmalu so Tolminci izenačili in po 38. minuti prešli že v vodstvo. V prvem polčasu se je poznalo, da so igrali Ajdovci brez najboljšega moža v napadu, ki je tako rekoč duša Ajdovcev. Zato ni bilo pri njih nobene povezave med obrambo in napadom in vse akcije so se jim tudi razbile ob obrambi Tolmina. V drugem polčasu so takoj v začetku Tolminci izvedli lepo akcijo in dosegli tretji gol, kar je domačine še bolj izenačilo. Proti koncu igre so sicer Ajdovci zabili še en gol, toda pri tem rezultatu je tudi ostalo. Tolminci so proti koncu precej popustili, ker niso navajeni večjega igranja. Tekmo je sodil tov. Gruden.

MLADINCI IN MLADINKE!

Pripravljamo se za fizikturni zlet 24. in 25. avgusta v Ajdovščini

Samo še 3 tedni nas ločijo od velike manifestacije, od »Parade dela«, ki bo v Ajdovščini 24. in 25. avgusta 1946. Vsak mladinec in mladinka naj se dobro pripravi na ta veliki praznik dela in praznik mladosti, v vsaki hiši naj se pripravljajo o tekma in fizikturnem zletu, razpravlja naj se o velikih primorskih igrah, ki se bodo vršile v teh dneh. Okrajni tekmujejo med seboj, kdo bo poslal več fizikturnikov na ta zlet, kateri okraj bo poslal več najboljših tekmovalcev na tekme, ki so razpisane.

V teh dneh so dobila vsa fizikturna društva, vse okrajne mladinske organizacije in okrajni fizikturni referenti podrobna navodila za priprave za zlet in tekme, vse razpise, ki se tičejo tekem.

RAZVOJ FIZIKTURNE ORGANIZACIJE V SLOVENSKEM PRIMORJU

Če pogledamo razvoj mlade fizikturne organizacije ter delo in uspehe na polju fizikture, moramo ugotoviti in pribiti sledeča dejstva: Nova mlada fizikturna organizacija je res ljudska, brez vsakih fizikturnih tradicij in brez starega priveska bivših fizikturnih organizacij, ki jih je fašizem takoj uničil, kar pa je bilo fašističnega, je ljudstvo samo odrglo in bojkotiralo vsako sodelovanje.

Nova fizikturna organizacija je vstala iz temeljev ruševin in iz mladine, ki se je borila v narodno-osvobodilni vojski. Če k vsemu temu še prištejemo dejstva, da smo imeli bore malo fizikturnih strokovnjakov in popolnoma nič fizikturnega orodja in sportnih prostorov ter telovadnic, da smo pričeli graditi iz nič, da nismo ničesar obnavljali, ker ni ničesar bilo. Če upoštevamo vsa ta našeta dejstva in težave, ki jih ima primorsko ljudstvo, ki je še danes na borbenih položajih, potem lahko s ponosom rečemo, da so bili naši uspehi res veliki.

Treba je takoj temeljito pristopiti k načrtu, izbirati tekmovalce in se pripravljati za tekmovalstvo, saj bomo imeli v teh dneh priliko pokazati svojo moč, naše znanje, ki ga bomo merili s fizikturniki vse Julijske krajine in s fizikturniki Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Naj ne bo v našem okrožju okraja, ki bi ne sodeloval po svoji zmožnosti v teh tekma.

Fizikturni zlet v Ajdovščini in fizikturne tekme morajo še bolj utrditi množično pot v fizikturni — te »Primorske igre« morajo biti manifestacija dela in zmage!

Moč fizikture — moč naroda!

da smo v pogledu dela in razvoja na polju fizikture res med prvimi.

Poglejmo si, v čem so ti uspehi in kakšni so.

Za nami je 7. april, množičen tek čez drn in strn, kateri je bil organiziran skoro v vsaki večji vasi in ki je otvoril tudi sezono dela na polju fizikture.

Za nami je 1. maj, fizikturni izlet in nastop v Trstu. Ta izlet, ki je bil obenem tudi borbeni izlet mladine Slovenskega Primorja, je dokazal, da gre mladina po pravi poti, da pojmuje res množično delo na polju fizikture. Saj je ni vasi, ki bi ne poslala mladince ali mladinke na ta izlet, pa bodisi, da je nastopil ali pa bil samo v fizikturni paradi, ali pa gledalec. Koliko žrtev in truda je doprinesla mladina za ta izlet, naj navedem samo en primer. Kdo ne pozna grškega okraja, kjer ni avtomobilskih cest, kjer ni nobene železnice, kjer se vasi razprostirajo po uro in dve druga od druge in vendar so mladinci in mladinke nastopile na izletu v Trstu po številu 100. Omenim naj generalno vajo, ko so se zjutraj na Bajški planoti zbirali mladi fizikturniki iz vseh krajev okraja, s seboj nosili cule, v katerih so imeli hrano in telovadne kroje.

Radost je žarela z obraza tej mladini, ko je korakala v sprejeto na telovadišče, ki je bil majhen travnik pri cerkvi. Šele pozno popoldne se je vračala ta mladina na svoje domove, noseč s seboj nov polet in nove cilje.

Kako je bila organizirana Titova štafeta? 21. maj je bil zopet nov korak naprej. Bo vsem slovenskem Primorju so se na progah zbrali mladinci in mladinke, noseč resolucije in pozdrave maršalu Titu.

Po 10 km dolgih progah skozi trnovski gozd, kjer ni vasi, je šla štafeta in vsi so šli na progo peš, nekateri iz zelo oddaljenih vasi, tako da je bil primer, ko je prišel en mladinec na progo že ponoči iz 3 ure oddaljenega kraja.

In prišel je fizikturni dan 25. junij, nastop fizikturnikov v Ljubljani, kaj so predstavljali fizikturniki in fizikturnice v Ljubljani iz Slovenskega Primorja, smo videli. Videli smo disciplino in točno izvajanje vaj ter skladnost pri mladini, ki je šele včeraj pričela gojiti fizikturno, pri mla-

dini, ki nima telovadnic in sportnih prostorov, pri mladini, ki nima strokovnega kadra, ki pa ima voljo in požrtvovalnost, ki hoče in doseže.

Julija meseca smo pa tudi postavili organizacijske temelje naši mladi fizikturni organizaciji z ustanovitvijo okrožnega fizikturnega odbora za Vzhodno Primorsko. Na tej delovni konferenci, kateri so prisostvovali predstavniki Zveze telesno - vzgojnih društev za Trst, predstavniki fizikturnega goriškega okrožja in predstavniki fizikturne Zveze Slovenije, smo pregledali svoje dosedanje delo in si začetni pot za bodočnost. Ugotovili smo, da imamo 6 fizikturnih društev, ki že dobro delujejo in so dosegla že marsikje lepe uspehe, da se po vaseh že ustanavljajo aktivni in da je zanimanje mladine za fizikturno ogromno. Primanjkuje nam samo strokovnega kadra in fizikturnega orodja. Uredili smo si dve lepi sportni igrišči in sicer v Tolminu — pri dijaškem domu in v Ajdovščini.

Če pogledamo delo po okrajih, lahko z veseljem ugotovimo, da smo priredili izmed 8 okrajev 6 okrajnih fizikturnih nastopov, ki so vsi odlično uspeli.

Pričeli smo s prvenstvenim nogometnim tekmovalcem, ki nam bo prineslo nogometnega prvaka, ki bo verjetno F. D. Postojna.

Poslali smo več tekmovalcev na motodirke v Slovenijo in 2 tekmovalca na državno moto prvenstvo v Beograd, kjer je eden zasedel 2. mesto.

Kakšne so naše perspektive za bodočnost?

Pred nami je »Parada dela« fizikturni izlet in tekme v Ajdovščini dne 24. in 25. avgusta. Ta množična fizikturna prireditve bo pokazala rezultate našega dela, pokazala bo naše uspehe ter obenem tudi pokazala napake, ki se morajo odpraviti v našem delu in smer, kako bomo to izboljšali. 24. in 25. avgust ne sme biti za nas samo pregled naših sil, ne smemo se zadovoljiti samo s povprečnim uspehom, to mora biti manifestacija vsega primorskega ljudstva, ki bo pokazalo uspehe svoje borbe in svojega dela. Ti dnevi so za nas »Primorske igre«, kakor so imeli stari Grki vsako leto sportne igre.

Pred nami je še mnogo organizacijskega dela in tudi tukaj smo začeli že z načrtnim delom. Da bomo lažje premostili vse težave in čim prej prišli tudi do zaželenih sportnih naprav, nam je okr. komitet KP podaril vsoto 100.000.— Lir, s katero bomo nabavili nekaj žog, mrež za odbojko, diskov krogiel in drugega orodja, ki ga bomo potem razdelili med naše fizikturne aktivne, v naše vasi med kmečko mladino.

Led je prebit, pri nas narašča armada fizikturnikov, postavili smo temelje, na katere bomo gradili in prepičani smo, da bodo kaj kmalu naši uspehi še večji, da bodo rasti iz dneva v dan, ko bo zginila stara italijano-jugoslovanska meja, ko bo cela Julijska Krajina priključena k FLR Jugoslaviji.

Gruden Maks.

OBVESTILA

Odsek za zdravstvo Pov. PNOO je 30. julija otvorilo dva protivenerična dispanzerja, ki bosta nudila brezplačen zdravniški pregled in brezplačno zdravljenje vsem spolno bolnim osebam brez vsake napotnice, samo da pridejo v ordinacijskih urah: za Postojno vsak torek in četrtek od 10 do 11 v ambulantni civilne bolnice v Postojni; za Ilirsko Bistrico vsak torek in petek ob 16 do 17 v ambulantni civilne bolnice v Trnovem — Ilirsko Bistrico.

Protituberkulozni dispanzer v Postojni, ki je moral zaradi popravila rentgenaparata za nekaj tednov prekiniti svoje delo, posluje zopet redno vsak četrtek od 9 do 11 v prostorih civilne bolnice pod vodstvom tov. dr. Žitka.

Okrajna nabavljalna in prodajna druga v Postojni je pristopila k Dijaški matici kot ustanovni član z deležem 10.000 lir za obnovo pohištva. Posnemajte!

Dijaški dom v Postojni sprejema prošnje za sprejem v dom najkasneje do 15. septembra 1946. Tiskovine za prijavo se dobe v pisarni gimnazije dnevno od 10. do 12. ure. Izpolnjene prijave je oddati istotam. Prijave se dobe tudi pri vseh upravnih dijaških domov.

Tov. Zigmund Helena, stanujoča v Postojni, Cankarjeva 7, je izgubila dne 17. maja 1946 osebno izkaznico na navedeno ime z rojstnim datumom 10. avg. 1879 v Erneji pri Postojni. — Osebna izkaznica se s tem proglašajo za neveljavno.

Skamperle Anton je izgubil dovolilo za prevoz za kamion št. 1648, izdano od PNOO Ajdovščina. — S tem preklicujemo veljavnost navedenega dovolila.

Izgubljeno je bilo dovolilo za vožnjo osebnega avtomobila (jeep) Uprave tehn. baz na oddelku za gradnje pri PNOO z evidenčno tablico SP 1344. — S tem se preklicuje to dovolilo in se proglašajo za neveljavno.

Tov. Rjavec Joželi, por. Ozebek, je bila vzeta v cono A osebna izkaznica s tek. št. 1382. Tovarišica Ozebek Jožela je rojena 13. februarja 1886 in biva sedaj v Slapu-Ročah št. 50. — S tem preklicuje omenjeno izkaznico in jo proglašajo za neveljavno.

Tov. Omahen Jože, roj. 21. februarja 1913, je izgubil v nedeljo dne 27. julija denarnico z osebno izkaznico, nekaj denarja in dokumenti. Najditelja prosimo, naj dokumente vrne Narodni zaščiti v Postojni ali pa na naslov: Omahen Jože, Postojna, Jamska c. št. 9. Denar si lahko obdrži kot nagrado. — S tem preklicujemo veljavnost navedenih dokumentov in jih proglašamo za neveljavne.

PRESKRBA

Obroki živil za mesec avgust 1946

Za mesec avgust t. l. se bodo delila potrošnikom Slovenskega Primorja cone B, na živilske nakaznice, sledeča živila:

1. Na osnovne živilske nakaznice:

- a) na vsak odrezek za kruh 375 g kruha ali 300 g moke, skupaj na vse odrezke 11,625 kg kruha ali 9,300 kg moke ali 10 kg žita;
- b) na odrezek za zakuho št. 1 do 20, skupaj 2 kg koruzne moke;
- c) na mesne odrezke 11a, 11b, 11c, 11d ali 31a, 31b, 31c, 31d, na vsak odrezek po 200 g svežega mesa;
- d) na odrezek za sladkor 150 g sladkorja;
- e) na vse odrezke za maščobo, skupaj 350 g masti ali olja;
- f) na odrezek za milo izdati količino, katere je na zalogi;
- g) na odrezek za sol ali na odrezka 12a ali 22a, 500 g soli.

2. Na dodatno nakaznico za dojenčke:

- a) na odrezek DOJ 114 — 500 g sladkorja;
- b) na odrezek DOJ 115 — 1500 g bele moke;
- c) na odrezek DOJ 116 — 1 kom. toletnega mila »Lux«.

3. Na dodatno nakaznico za otroke v drugem letu starosti:

- a) na odrezek OTR 124 — 500 g sladkorja;
- b) na odrezek OTR 125 — 1500 g bele moke;
- c) na odrezek OTR 126 — 1 kom. toaletnega mila »Lux«.

4. Na dodatno nakaznico za otroke od 3 do 7 let starosti:

- a) na odrezek OTR 134 — 350 g sladkorja;
- b) na odrezek OTR 135 — 1000 g krušne moke;
- c) na odrezek OTR 136 — 230 g pralnega mila.

5. Na dodatno nakaznico za noseče žene:

- a) na odrezek NOS 1 — 500 g sladkorja;
- b) na odrezek NOS 2 — 350 g masti;
- c) na odrezek NOS 3 — 3000 g krušne moke.

6. Na dodatno nakaznico za lahke delavce:

- a) na odrezek dodatek L 50 — 300 g UNRRA masla;
- b) na odrezek dodatek L 60 — 4 kg krušne moke;

- c) na odrezek dodatek L 61 — 2 kg koruzne moke;
- d) na odrezek dodatek L 62 — 250 g sladkorja;
- e) na odrezek dodatek L 63 — 100 g surove kave.

7. Na dodatno nakaznico za težke delavce:

- a) na odrezek dodatek T 67 — 600 g UNRRA masla;
- b) na odrezek dodatek T 6 ali T 68 — 6 kg krušne moke;
- c) na odrezek dodatek T 69 — 3 kg koruzne moke;
- d) na odrezek dodatek T 70 — 400 g sladkorja;
- e) na odrezek dodatek T 71 — 150 g surove kave.

8. Na dodatno nakaznico za gozdarje:

- a) na odrezek gozdar 75 — 1,600 l UNRRA slanine (panceta);
- b) na odrezek gozdar 76 — 1,600 g UNRRA masla;
- c) na odrezek gozdar 77 — 24 kg koruzne moke;
- d) na odrezek gozdar 78 — 400 g sladkorja;
- e) na odrezek gozdar 79 — 100 g soli.

Vsi potrošniki so dolžni takoj prenotirati živilske nakaznice pri svoji drugi ali trgovcu. Zadruga in trgovci porežejo od predloženih nakaznic naročilnice ali prijavnice odrezke, ter jih predložijo takoj ali najkasneje do 5. t. m. okrajnemu gospodarskemu odseku (trgovina in preskrba).

Prepovedano je trgovcem ali zadrugam izdajati hrano na že odrezane odrezke. Vsak potrošnik mora predložiti pri prevzemu hrane živilsko nakaznico, kjer se mu odvzame odrezek. Vsak potrošnik ali skupna družina je dolžna hraniti živilske nakaznice doma. Prepovedano je trgovcem ali zadrugam iste obdržati.

Za krušno moko je smatrati pšenično moko mešano s 25% koruzne moke ali 10% soje, odnosno bela moka mešana s 33% koruzne moke ali 15% soje.

Vsi potrošniki, ki prejamejo namesto kruha moko ali pšenico, so obvezni prevzeti pripadajočo količino soje, a v slučaju, da potrošnik soje noče prevzeti, izgubi tudi ostale krušarice.

Za prejem dodatne nakaznice za gozdarje so upravičeni samo oni gozdni delavci, ki so stalno zaposleni pri načrtni proizvodnji lesa ali drv.

V nedostatku toaletnega mila je izdati otrokom pralno milo.

ODLOČBA O CENAH ZA KLAVNO ŽIVINO IN O CENAH ZA SVEŽE MESO

Oddelek za trgovino in preskrbo Poverjenišva PNOO za Slovensko Primorje določa v sporazumu z oddelkom za kmetijstvo naslednje cene za 1 kg žive teže:

Vrsta živali	Ocena	Cena za 1 kg žive teže	Odstotek klavnosti
1. vol	Ia	60.—	51.77
2. vol	Ib	57.50	49.70
3. vol	IIa	55.—	47.50
4. vol	IIb	52.50	45.50
5. vol	IIIa	50.—	42.90
6. vol	IIIb	47.—	40.50
7. junec	Ia	60.—	52.—
8. junec	IIa	55.—	47.50
9. junec	IIIa	51.—	44.—
10. telica	Ib	57.50	50.—
11. junec	IIb	52.50	45.50
12. telica	IIIb	46.—	40.—
13. krava	Ia	52.—	45.—
14. krava	Ib	49.—	43.—
15. krava	IIa	47.—	41.—
16. krava	IIb	45.—	39.—
17. krava	III	42.50	37.—
18. krava	IV	38.—	pod 35.—
19. tele	I	68.—	60.50
20. tele	II	64.50	57.—
21. tele	III	60.—	52.—
22. ovce, koze	I	45.—	50.—
23. ovce, koze	II	38.—	45.—
24. ovce, koze	III	30.—	40.—
25. jančki in kozlički	I	65.—	80.—
26. jančki in kozlički	II	57.—	75.—
27. jančki in kozlički	III	52.—	70.—
28. prašiči	I	100.—	80.—
29. prašiči	II	90.—	75.—
30. prašiči	III	80.—	70.—
31. konji	I	65.— v četrtih	
32. konji	II	60.— v četrtih	
33. konji	III	55.— v četrtih	

Vse odkupne cene veljajo za klavno živino, ki ni hranjena in napojena 12 ur pred prodajo ter se razumejo franko najbližji živilski trg, oziroma franko klavnica. Odkupne cene za bike se določajo po razredih I, II, III. (a in b), ki so odredeni za odkup volov. Meso v četrtih se tehta brez ledvic in loja. Pri konjskem mesu se tehtajo četrti same, vsa priklada, razen kože se ne plača.

Meso priislnih zakolov se plačuje po kvaliteti od 100 do 110 lir za kilogram v četrtih, razen v primerih, ko določi živino zdravnik za prodajo na drobno nižjo ceno kot je določena v ceniku za meso in priklado št. 1. Koža se plača. V kolikor se živina lahko steha živa, se plača po odkupnih cenah, določenih z odločbo z dne 24. 7. 1946 za odkup klavne živine. Taksa za zakol se plača na kraju zakola.

Ta odločba stopi v veljavo za živali od 1. do 21. z dnem 26. 7. 1946, od 22. do 33. pa z dnem objave, to je z dnem 1. 8. 1946.

Odsek za cene Pov. PNOO za Slov. Primorje določa sledeče najvišje cene za sveže meso in priklado:

	Cena na debelo 1 kg	Cena za potrošnika 1 kg
Goveje in telečje meso	124.—	136.—
Priklada in drobovina:		
glava z mesom	77.—	85.—
vampi	44.—	50.—
goveja jetra, ledvica in srce	99.—	110.—
telečja jetra, ledvica in srce	124.—	136.—
jezik goveji in telečji	124.—	136.—
pljuča, vime	27.50	30.—
vranca	55.—	60.—
nože	33.—	36.—
Meso ovc in koz	105.—	116.—
Meso jančkov in kozličkov	115.— (v koži)	128.—

Cene se razumejo v prodaji na debelo in na drobno vključno vse javne dajatve, in sicer je prometni davek pri racioniranem mesu kakor tudi neracioniranem valkuliran v ceni na debelo. Veljajo za vse ozemlje Slovenskega Primorja ter je razen eventualnih krajevnih trošarin prepovedano prištevati kakršne koli pribitke.

V prodaji na drobno ne sme odstotek kosti znašati nad 25 odstotkov. Cene stopijo v veljavo dne 3. avgusta 1946.

Prekoračenje cen je kaznivo po uredbi o pobijanju nedovoljene špekulacije in gospodarske sabotaže.

Poverjenišvo PNOO za Slovensko Primorje.
Oddelek za trgovino in preskrbo.
Odsek za cene.